Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 16 (6. 505) 1988 йил 21 январь, пайшанба Баҳоси 3 тийин

XIX

Янгиланиш йўлидан

ДЕЛЕГАТ НАМУНАСИ

◆ Людмила Александровна Валетованинг номи кўпчиликка яхши таниш. У «Средазэлектроаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмасида электр монтажчи бўлиб ишлайди.

— У партиямиз XXVII съездида қатнашган, — деб ҳикоя қилади бирлашма партия комитетининг секретари А. Стражков, — съезд делегати сифатида унинг қарорларини коллектив ўртасида чуқур сингдиришда актив фаоллик кўрсатган эди. Ҳозир эса у партия XIX конференцияси шарафига янги ташаббус билан чиқди. Конференция очиладиган кунгача ўн иккинчи беш йиллик юзасидан ўз зиммасига олган план топшириғининг 3,5 йиллигини уддалашга сўз берди. Ўйлаймизки, у бунинг уддасидан чиқади.

Хўш, электр монтажчи Л. Валетованинг ўзи бу ҳақда нималар дейди, бунга қандай қилиб эришмоқчи?

— Энг аввало, юқори меҳнат унумдорлигига эришиш орқали, — демоқда унинг ўзи, — бунга эса ҳар бир иш дақиқасини тежаш орқали эришаман.

Кўпдан буён нуқсонсиз маҳсулот тайёрлаб келаётганим эса иш унумини ошириш билан бирга унинг сифатини ҳам оширишга ёрдам беряпти.

Биз бунга қўшимча қилиб шуни айтамизки, Л. Валетова юксак касб маҳоратига эга электр монтажчи. Агар унинг йил бошидан фақат олий сифатли маҳсулот тайёрлашга эришаётгани, барча маҳсулотни техника назорати бўлимига биринчи тақдим этишдаёқ топшираётганини ҳисобга олсак, изоҳ ортиқчалиги яққол кўринади.

Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси олдидан

Келинг, очиқчасига гаплашайлик

Кейинги вақтларда меҳнат коллективи фаолиятида юзага келаётган туб ўзгаришларда ҳар бир ишчи-хизматчининг беқиёс роли нақадар муҳимлиги яққол сезилиб турибди. Кадрлар чинакамига ҳал қилувчи кучга айланиб бораяпти, шундай эмасми? Улардан максимал даражада фойдаланиш жадаллаштириш даврининг энг муҳим хусусиятига айланмоқда.

Бу бежиз эмас. Чунки, ишлаб чиқаришнинг такомиллаштирилиши ва замонавий техника асосида қайта жиҳозланиши натижасида иш сифати ва самарадорлигида катта ўзгаришларга эришилаётганини ҳаммамиз кўриб турибмиз. Қўл кучи сарфига бўлган эҳтиёж тобора камайиб боряпти. Натижада ишчи кучи етишмаётган участкаларнинг кадрлар билан комплектланишида қулай имконият юзага келмоқда. Айниқса, ўзини- ўзи маблағ билан таъминлаш ва ўз харажатларини ўзи қоплаш шароитида ишлаш бу борадаги энг муҳим қадам бўлди. Хўжалик ҳисоби коллективларнинг ўзи-ўзини бошқаришдаги ҳуқуқини янада кенгайтирди.

Гапнинг очиғи, атрофимизда янги ўзгаришлар рўй бераётган, шундай хайрли ишларга қўл урилаётган долзарб кунларда яхши ишлашдан ўзини четга олаётган баъзи бир масъулиятсиз ишчи-хизматчилар ҳам учраб турибди. Улар бизга худди томошабинни эслатишади. Бироқ, ҳозир бунинг мавриди эмас! Чинакамига куч-ғайратларни янги ўзгаришларга сафарбар этиш пайти келди. Айниқса, биз, метросозлар учун бу жуда ҳам муҳимдир. Чунки метросозлар барпо этаётган ер ости магистраллари шаҳарнинг янада гуллаб-яшнашига муносиб улуш бўлиб қўшилмоқда. Минг-минглаб ҳамшаҳарларимиз ундан кенг фойдаланмоқдалар. Шунинг ўзиёқ ишимизнинг нақадар масъулиятли эканлигини кўрсатиб турибди. Биз эса доимо шу талабларга мос равишда ҳаракат қилишга интиламиз. Бунинг эвазига «Ғафур Ғулом» метро станцияси қурилиши кун сайин жадал паллага кираётир.

Объектда дастлабки ишлар ўтган йилнинг бошларида амалга оширила бошланган эди. Бир йилга яқин вақт ичида 100 метрдан зиёд ер ости перегонида қурилиш-монтаж ишлари ниҳоясига етказиб бўлинди. Яна 200 метрли марра забт этилгач, қурилаётган иккита янги станция оралиғи туташтирилди. Янги шароитда ишлаш бизга ана шундай кенг иш фронтини яратди. Қурилиш материаллари таъминоти ҳам яхшиланди.

Асосий гап ўзимизда қолган. Яқинда коллективимиз қошида ташкил этилган бригада советининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Унда янги иш шароити билан боғлиқ бўлган янги вазифаларни муҳокама қилдик. Меҳнатга ҳақ тўлашни янгича ташкил этиш масаласи ҳам ўрганиб чиқилди. Шу пайтгача қилинган ишларга умумий тарзда — қурувчининг разрядига қараб ҳақ тўланар эди. Эндиликда бундай иш усулидан воз кечиш кўзда тутилмоқда. Яхши ишлаган ва ташаббускорлик кўрсатган ҳар бир қурувчи ойлигига қўшимча маълум процент иш ҳақи олишга ҳам муваффақ бўлади. Бунинг қулайлик томони шундаки, ўз ишининг натижасидан моддий манфаатдорлиги ортган ҳар бир қурувчи доимо яхшироқ ишлашга ҳаракат қилиб боради!

Тўғрисини айтганда, янги шароитда ишлашнинг дастлабки қийинчиликлари бор. Заррача бўлса-да саросимага тушганимиз йўқ. Чунки бизда аввалданоқ бунга пухта тайёргарлик кўрилган эди. Бригада пудрати асосида ишни ташкил этганлигимиз ютуқларнинг гарови бўлди.

Бригадамизда бой иш тажрибалари тўпланди. Эндиликда ана шу тажрибалардан келиб чиққан ҳолда иш принципларимизни янада такомиллаштириб боришга, қурувчилар билан ишлашни кучайтиришга эътиборни қаратаверамиз. Айниқса уларнинг маҳоратини ошириш борасидаги ишлар изчил олиб борилади. Чунки коллективимиз комплекс бригада сифатида танилган.

Янги йилнинг дастлабки ўн беш кунлигидаги ишларимиз натижаси қувончли бўлди. Топшириқлар пухта уддаланди. Демак, биз учун юзага келган қулайликнинг самараси келгусида янада салмоқли бўлади. Бунинг учун энг муҳими қатъий ҳаракат қилиш ва қунт билан изланиш керак!

Н. НАЗДОРИН,
«Ташметрострой» трести 2-қурилиш-монтаж бошқармаси комплекс бригадаси бошлиғи.

ЗАМОНДОШИМИЗ

Қалби мусаффо қиз

Мукаррам ҳақида лавҳа ёзиш қийин. Чунки унинг қўша-қўша орден, медаллари йўқ. Бажарадиган иши ҳам оддийгина, ўзи ҳам камтарин. У ўрта мактабни битириб, тўғри Тошкент ўйинчоқлар фабрикасига ишга келган. Мана, цех остонасини илк бор хатлаб ўтганига ҳам тўққиз йил бўлибди. Ўшандан буён ҳар куни эртадан кечгача фабрикада. У пуфлаб шишириладиган ўйинчоқларни қоғоз қутиларга жойловчилар бригадасига бошлиқ. Уч йил бўлди Мукаррамни бригадир қилиб сайлашганларига.

Бригаданинг ўн беш аъзоси жуда аҳил оилани эслатади. Ҳаммалари оддий, меҳнаткаш аёллар. Агар бирортаси мажбуран ишга келолмай қолса, унинг ўрнига ҳам ишлаб, ҳамкасбларининг йўқлигини билдиришмайди. «Ўз ҳисобимдан отпуска беринг» деб қоғоз кўтариб юришнинг кераги йўқ.

Мукаррам Хўжаева ишхонада ҳаммадан кўп бўлади. У биринчи сменани тугатгач, иккинчи сменадагиларга иш топшириб, кўрсатмалар беришга қолади, ўз ишини жуда севади.

— Ҳар куни бир хил юмуш билан шуғулланавериш зерикарли эмасми? — деб сўрадим Мукаррамдан.

— Нега энди? Ўйинчоқлар ҳар хил-ку, — деб жавоб берди у болаларча содда оҳангда. — Яқиндан бошлаб чиройли илон ўйинчоқ чиқаряпмиз. Болалар ҳар хил қўғирчоқларни яхши кўриб ўйнашади.

Қизнинг юз-кўзидан поклик, ўзидан кўра кўпроқ бошқаларни ўйлаши кўриниб турибди. Ингичка бармоқлари меҳнатда қотган. Лекин қалби нозик. Шеърлар ҳам ёзади. У бизнингча, оддий воқеа — бир йигит дугонасига ваъда қилиб армияга кетгани, кейин эса бошқага уйланганини қаттиқ ачиниш билан гапириб берди. Ўшанга бағишлаб шеър ҳам ёзибди.

Тайёр бўлган ўйинчоқлар цехда шишириб текширилади. Шунга қарамай, Мукаррам бригадасида ҳам ўйинчоқнинг ели чиқиб кетмаслиги текширилиб, сўнг қутиларга солинади.

— Сизларнинг планларингиз қанча қутига ўйинчоқ жойлаш билан боғлиқ, тўғрими?.. Шунақа экан, уларни қутиларга яна бир синамасдан солавермайсизларми? — дедим.

— Йўғ-э, бунақада ҳалол ишлаётган бўлмаймиз-ку, — деди ҳайрон бўлиб.

Сабаби, у шунақанги енгил йўл тутиш ҳам мумкинлигини тасаввур қила олмас эди. Мукаррамга мусаффо қалби эъзоз келтирган.

О. ФАРМОНОВ.

СУРАТДА: Мукаррам Хўжаева.

Т. Каримов фотоси.

Мўътабар даргоҳда

БУЮК САДОҚАТ РАМЗИ

Шаҳримиз Тошкентда доҳиймиз В. И. Ленин номи билан аталган музей очилганига ўн саккиз йил тўлаяпти. Мўътабар бу даргоҳни зиёрат қилганлар сони бугунги кунда 9 миллион 130 минг кишидан ошди. Ҳар куни музейга ўрта ҳисобда бир ярим минг зиёратчи ташриф буюради. Улар Тошкент корхоналарининг ишчилари, ўқув юртларининг студентлари, бепоён мамлакатимиз ва жаҳоннинг турли қитъаларидан келган меҳмонлардир.

В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиали ҳар куни файзли ва гавжум. Бу ерда Ленин ғояларининг тантанаси ҳақида ҳар куни сермазмун тадбирлар ўтказилади. Пролетариат доҳийсининг хотираси кунларида бу ерда Тошкент олий партия мактаби, Тошкент олий милиция мактаби, рус тили ва адабиёти, Ўрта Осиё медицина педиатрия, автомобиль ва йўллар институтлари, Тошкент Давлат университети студентлари бўлиб ўзларининг билимларини янада бойитадилар.

Музейнинг экскурсиялар бюроси қошида ҳурматли жамоатчилик ташкилоти бор. Бу ерда шаҳримизда истиқомат қилаётган партия ва уруш ветеранларининг вакиллари йиғилишади. Улар ёш авлодга доҳий Ленин ғояларининг тантанаси, социализм ғалабалари, Ўзбекистонда эришилган улуғвор ютуқлар ҳақида ҳаётий ҳикоя қилиб берадилар. 1921 йилдан КПСС аъзоси Йўлдош ота Бобожонов, 1930 йилдан КПСС аъзоси Чиннихон ая Иброҳимова, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Азиз Тўхтабоев, партия ветерани С. Д. Коротков ва мўътабар кишиларни ҳамиша зиёратчилар даврасида қизғин мушоҳада пайтида кўриш мумкин. Уларнинг ҳар бир учрашуви таъсирчан ва мароқли ўтади. Мўътабар даргоҳда Улуғ Ватан урушида жасорат кўрсатган ўзбек снайперчи қиз Шарофат Эшонхўжаевани ҳам кўриш мумкин. Унинг кўксини жанговар мукофотлар безаб турибди. Ҳозирги пайтда у жамоатчилик, пропагандистлик ишларини ғайрат билан олиб бораяпти.

Халқимиз севган мўътабар даргоҳ фондида шу кунларда 16 мингдан зиёд ноёб экспонат сақланмоқда. Уларнинг сони ой сайин ортиб бораяпти. Буларнинг ҳаммаси Владимир Ильичнинг муборак номи билан боғланган. Турли касб ва ёшдаги кишилар пролетариат доҳийсига бўлган меҳр-муҳаббатларини ўзлари ясаган нафис санъат асарлари, фотосуратлар, мазмунли буюмлар билан ифода этадилар. Яқинда шаҳримизнинг 2-Шимолий-шарқ массивидаги 55-уйда истиқомат қилувчи Андрей Анатольевич Купцов энг ноёб варақани совға этди. «Россия гражданларига» деб номланган бу варақа 1917 йилда Россияда чиқарилган бўлиб, унда вақтли ҳукумат тахтдан ағдарилганлиги ҳақида хабар қилинган. Бундан ташқари, ҳамшаҳаримиз А. А. Окуневнинг Ленин яшаган ва у бўлган қадамжолар бўйлаб тўплаган филателия расмлари диққатга сазовордир. Улар шу кунларда алоҳида кўргазма ҳолида намойиш этилмоқда. Бу расмлар орқали доҳийнинг революцияга қадар ва ундан кейинги жўшқин сиёсий фаолияти билан яна чуқурроқ танишиш мумкин. Чимкентлик Токаревлар оиласи совға этган расмлар мажмуаси жонажон Тошкентимизнинг революция йилларидаги кўринишлари ҳақида ҳикоя қилади. Бу открыткалар 1920—1927 йилларда Москвада чоп этилган.

Она-Ватанимизда қайта қуриш ва жадаллаштириш ишлари долзарб олиб борилаётган шу кунларда хайрли ҳар бир ишда аввало Владимир Ильич Лениннинг башорат қилиб айтган сўзларига амал қиламиз, зеро бизнинг Советлар мамлакатимизда ҳар бир улуғвор иш Лениннинг муборак номи билан бошланади.

Куни-кеча музейда яна бир янги зал ташкил этилди. У В. И. Лениннинг тинчлик ҳақидаги ғояларининг тантана этаётгани ҳақида ҳикоя қилади. Бу залда қуйидаги сўзларни ўқиймиз: «Урушларнинг тугаши, халқлар ўртасида тинчликнинг ўрнатилиши, талашлар ва зўравонликларнинг тўхтатилиши — худди шулар бизнинг идеалимиздир». Доҳиймиз айтган ажойиб башоратнинг гувоҳи бўлиб турибмиз. Дунё мамлакатлари ўртасида тинчлик ўрнатиш борасида Ватанимиз оламшумул ишларни амалга оширмоқда. Ўтган йил декабрь ойида Совет Иттифоқи ва Америка Қўшма Штатлари раҳбарлари ядро қуролларисиз яшаш ҳақидаги шартномани имзоладилар. Бу тарихий ҳужжат барча мамлакатлар тинчликсевар халқлари зўр хурсандчилик билан кутиб олдилар. Хавф-хатар ва таҳликада яшаётган халқлар эндиликда эркин нафас ола бошладилар. Музейнинг тинчлик тантанасига бағишланган залида Москвада бўлган тарихий учрашувлар ва Вашингтонда шартноманинг имзоланиши тўғрисидаги суратлар ва ҳужжатлар ўрин олган.

Доҳиймиз ғоялари ҳамиша тантана қилмоқда. Унинг сермазмун асарларини барча халқлар ўз она тилларида севиб мутолаа қилмоқдалар. СССРда В. И. Ленин асарлари 122 тилда кўп марталаб нашр этилди. Доҳий асарлари чет эл мамлакатларида эса 54 тилда қайта-қайта нашрдан чиқарилди.

А. ПУЛАТОВ.

СЎНГГИ СОАТДА

⊙ **ХОШИМИН. Осиё-Тинч океани регионидаги 20 дан зиёд мамлакатларнинг энг йирик ахборот агентликлари, газеталари, радио ва телевидениеси вакиллари Вьетнам Журналистлар уюшмаси Халқаро журналистлар ташкилотининг ёрдамида ташкил этган конференцияда иштирок этиш учун бу ерда тўпландилар.**

Улар «думалоқ стол» атрофида тинчлик, ер юзи аҳолисининг учдан икки қисми истиқомат қиладиган мазкур регионда ҳамкорликни кенгайтириш ва ядросиз зонани ташкил этишга доир энг муҳим масалалар юзасидан фикр алмашиш учун тўпландилар. Конференцияда, шунингдек қатор халқаро ташкилотларнинг, шу жумладан Жаҳон Тинчлик Кенгашининг вакиллари ҳам иштирок этмоқдалар.

⊙ БУЭНОС-АЙРЕС. Душанба куни бостирилган Аргентинадаги ҳарбий исённинг раҳбари Альдо Рико «Магдалена» ҳарбийлар қамоқхонасига ўтказилган. Диктаторлик режимлари йилларида инсон ҳуқуқлари бузилганлиги учун маҳкум этилган сўнгги ҳарбий хунталарнинг раҳбарлари бўлмиш генераллар ҳам шу ерда ушланади. Фақат расмий маълумотларга қараганда ана шу йилларда 9.000 дан зиёд ватанпарварлар ўлдирилган ёки ном-нишонсиз йўқолган.

⊙ **Сешанба куни 70 минг нусхада чоп этилиб келган Франциядаги «Матен» газетасининг сўнгги сони босмадан чиқди, деб хабар беради Франс Пресс агентлиги.**

⊙ Рейтер агентлигининг Ангола оммавий ахборот воситаларига асосланиб хабар беришига қараганда, АҚШ давлат секретарининг Африка масалалари бўйича ёрдамчиси Ч. Крокер расмий визит билан Луандага келади.

Америкалик дипломат туркум музокаралар ўтказади, ана шу музокаралар чоғида Намибияга мустақиллик бериш билан боғлиқ проблемалар муҳокама этилади, деб хабар қилинади.

⊙ **МЕКСИКА. Сейсмик станциялар Рихтер шкаласи бўйича 5,6 балл куч билан зилзила бўлганлигини қайд этган, деб хабар беради Рейтер агентлиги.**

⊙ МАПУТУ. Кейптаун госпиталида икки бош билан туғилган чақалоқ қиз икки кун яшаб вафот этган. Танаси бир, аммо икки умуртқаси, икки ошқозони бўлган икки бошли чақалоқ госпиталга келтирилганда унинг саломатлигига ҳеч қандай хавф йўқ эди. Аммо орадан 48 соат вақт ўтгач у вафот этган.

АХБОРОТ

Истеъмол буюмлари кўпаймоқда

⊙**БУГУН «Узбитпластик» тажриба илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида Бутуниттифоқ XIX партия конференциясига атаб меҳнат совғалари ҳозирлашга киришилди.**

Корхонада халқ истеъмоли молларининг турларини кўпайтириш устида диққатга сазовор ишлар олиб борилмоқда. Ҳозир бу ерда 21 хилда истеъмол моллари чиқарилаяпти. Патнислар, болалар вешалкаси, ваннахона жиҳозлари, ранг-баранг бадиий буюмлар, сунъий манзарали дарахтлар, чиннигуллар, турист ашёлари термаси шулар жумласидандир.

Илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи маҳсулот ҳажми бўйича ўн ойлик планни Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси очиладиган кунга бажаришга аҳд қилди. Планга қўшимча, 1,3 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади.

Болаларга аталган

Турар жойларда болалар билан тарбиявий ишлар олиб боришни кенг йўлга қўйиш мактаб ислоҳоти талабларидан биридир. Бу борада шаҳримизда ҳам муҳим тадбирлар кўрилмоқда.

Болалар спорт майдончалари ва комплексларини бунёд этишга ҳам киришилди. Мазкур соғломлаштириш майдончаларини зарур спорт анжомлари билан таъминлашдек хайрли ишда «Ташсельмаш» заводи коллективининг ҳам муносиб ҳиссаси бўлади. Корхонада спорт анжомларидан иборат алоҳида комплектлар тайёрлашга киришилди.

Мазкур комплектларнинг ҳар бири жисмоний чиниқишга хизмат қиладиган 20 га яқин спорт анжомларидан иборатдир. Улар майдончаларнинг катта-кичиклигига қараб турли ҳажмларда ишлаб чиқарилаётир.

Шунингдек, завод мактаблар учун ўқувчилар парталарини тайёрлашни йўлга қўяди.

С. ОДИЛОВА.

• ЯНГИЛИКЛАР • ВОҚЕАЛАР •

Қулайликлар муҳайё

Юнусобод массивининг 14-кварталида янги турар жой биноларини ишга тушириш борасида ҳам ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Бунинг эвазига кейинги вақтларда бу ернинг қиёфаси ой сайин яшнаб бораётир.

2-уйсозлик комбинати қурувчилари томонидан Аҳмад Дониш кўчасида ишга туширилган яна бир янги уй кварталга ўзига хос кўрк бағишлади. Унга кўчиб ўтган 144 оила лойиҳачилардан ҳам, қурувчилардан ҳам миннатдор бўлишмоқда. Бунга бинонинг баъзи бир қулайликлар билан уйғунлаштириб юборилганлиги сабабчи бўлаётир. Кенг ва шинам хоналар ўз эгаларининг талабларига бемалол жавоб бера олади.

Р. АЛИЕВ.

Студентлар учун

Студентлар шаҳарчасида яна бир улкан ётоқхона биноси барпо этилмоқда. Қурилиш ишларини «Главташкентстрой»-га қарашли 12-трестнинг 49-қурилиш бошқармаси бинокорлари тезкорлик билан олиб бормоқдалар.

Бунёдкорлар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, бинони муддатидан тўрт ой олдин — 1-квартал охирида ишга туширишга аҳд қилдилар. Иш уч сменада ташкил этилгани, вақтдан унумли фойдаланиш тезкорликка имкон бермоқда.

Миршоҳид Мусаев бошлиқ монтажчилар бригадаси социалистик мусобақа ғолиби бўлиб келмоқда. Йил бошидан бери 31 минг сўмлик иш бажарилди. Бригада бир ойда икки ойлик топшириқни бажариш масъулияти билан меҳнат қилмоқда. Б. Пўлатов, А. Смирнов, Р. Рисқиев, Х. Зукуров, Ю. Тўлаганов каби бунёдкорлар қурилиш ишларини тез ва соз олиб бормоқдалар.

Барча шарт-шароитлар яратилаётган ётоқхона биноси яқин орада эгаларини ўз қучоғига олади.

Л. ҚЎЧҚОРОВА.

Аҳоли ўртасида

Тошкент Давлат маданият институти студентлари қайта қуриш талабларига мос равишда илм олиш ва уни амалда синовдан ўтказиш мақсадида ибратли ишлар олиб бормоқдалар. Институт маданий-маърифий ишлар назарияси ва методикаси кафедраси студентларнинг назарий билимларини мустаҳкамлаш мақсадида «Янгиобод» маҳалла активи билан ҳамкорликда «Меҳригиё оналар», «Камолон» маҳалласида эса Совет Иттифоқи Қаҳрамони Солиҳ Умаров билан учрашув кечаларини ўтказди. IV курс методист студентлари халқ ижоди ва маданий-оқартув ишлари республика илмий-методик маркази билан ҳамкорликда «Кўкалдош» мадрасасида уюштирган «Эшитинг ва завқланинг» дам олиш кечаси ҳам назарий ва практик жиҳатдан диққатга сазовор бўлди.

Студентлар ғайрати билан Ўзбекистон ССР халқ артисти Анварахон ая Алимова, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими Ойдин опа Саидова, Абдулла Қаҳҳор номли маданият уйида ташкил қилинган аскиячи ва қизиқчилар клубининг раҳбари Айниддин Зайниддиновлар билан ўзаро давра суҳбати ўтказилди.

Т. ҲАЙДАРОВ.

Депутат ва наказ

ИШОНЧ

— 1-Қорақамиш массивининг 2-микрорайонида дам олиш зонаси йўқ. Илтимос, шу кўпчиликнинг талабини қондиришда бизга ёрдам берсангиз.

Бу наказни бажариш учун озмунча елиб-югуриш керакми? Акс ҳолда наказ барбод бўлиб, сайловчилар олдида уялиб қолиш ҳеч гап эмас.

Сайловчилар билан учрашувда берилган бу наказ кеча-кундуз депутатга тинчлик бермасди. Ҳадеганда район ободонлаштириш бошқармаси ва қурилиш ташкилотлари ўртасида югуравериб оёқдан толди. «Йўқ, ўйларди у, масалани район Советининг сессиясига қўймасам бўлмайди».

Кун тартибидаги ушбу масала сессия қатнашчиларини қизиқтириб қўйди. Бу ҳақда жуда кўп фикрлар айтилди. Ниҳоят, ҳамма бир овоздан депутатнинг таклифига қўшилишди. «Хушхабарнинг қаноти бўлади», деганларидек эртасигаёқ сайловчилар бу хабарни эшитиб хурсанд бўлишди. Ўз депутатларининг нималарга қодир эканлигини юракдан ҳис этишди.

Дам олиш зонаси қурилиши бошлаб юборилди.

Халқ депутати Николай Лижков шаҳримиздаги "Геологоразведка" заводида токарь бўлиб ишлайди. Ҳозирги кунда илғор ишчилар қаторидан ўрин олган бу заҳматкаш инсон корхонанинг 2-цехига бундан 6 йил олдин ишга келганди. Дастлабки қийинчиликлар орқада қолди. Эндиликда у ўз касбининг устаси, фақат цехдагина эмас, балки бутун заводда уни ҳамма танийди. Жамоат ишларида ҳам фаол қатнашади.

Ташаббускор ишчи шу кунларда Бутуниттифоқ XIX партия конференциясини шарафига ўтказилаётган социалистик мусобақада актив қатнашиб, пешқадамлар сафида боряпти. Ундан ибрат олган А. Бадалов, Р. Кутирнилар сингари ёш ишчилар баракали меҳнат қилиб кунлик ва ойлик топшириқларини 130 процентга етказиб адо этмоқдалар.

Николай Лижковнинг шогирдлари анчагина. У ўнга яқин ёш ишчига мураббийлик қилган. Ҳозир унинг шогирдлари ҳам ўзи билан ёнма-ён меҳнат қилишмоқда.

Коллектив моҳир токарь, ўз ишининг устаси бу серғайрат инсонга катта ишонч билдириб, уни Тошкент шаҳар Советига депутат этиб сайлаган. У ўз депутатлик фаолиятида сайловчиларнинг юксак ишончини оқлаб келмоқда. У корхона ишлаб чиқариш қувватларини ошириш, ўз сайлов округида эса сайловчиларнинг наказларини бажариш юзасидан талай ишларни амалга ошираяпти.

Н. Лижков ҳақида завод партия комитети секретари Р. П. Титовка шундай дейди:

— Николай ўзининг баракали меҳнати билан завод шуҳратини оширишга ҳисса қўшаётган ишчилардан бири. У барча ишларни аъло сифатли бажаради. Шогирдларидан ҳам буни талаб этади. Зеро, унинг қўлида касб ўрганган ёшлар коллективнинг муносиб аъзоларига айланишяпти.

Халқимиз «Меҳнатинг — зийнатинг», деб бежиз айтмаган. Халқ депутати Николай Лижков ҳам меҳнатсеварлиги, одоби, ишбилармонлиги билан кўпчилик ҳурматини қозонаяпти. У кунлик, ойлик топшириқларини мунтазам ортиғи билан адо этиб, ишчи деган шарафли номни оқлаяпти.

Депутат сифатида эса завод қаршисидаги автобус ва троллейбус бекатлари орасини яқинлаштириш, юқорида қайд қилганимиздек, 1-Қорақамиш массивининг 2-микрорайонида дам олиш зонасини ташкил этишдек шарафли ишларни бажармоқда.

Д. ОБЛАЕВ.

СУРАТДА: шаҳар Советининг депутати Н. Лижков.

«Автомобилист» кооперативи

Тошкент экскаватор заводининг меҳнатчилари энди ўз машиналарини майда ремонти билан бир қаторда капитал ремонт қилиш имкониятига ҳам эга бўлдилар. Корхона территориясининг ўзида кооператив очилди. Завод унга станоклар ва асбоб-ускуналар ажратиб берди, материаллар билан таъминлади. Бундай ҳамкорликдан ўзаро фойда кўрилади. Кооператорлар мураккаб ремонт ишларини бажариб, барқарор даромад оладилар, даромаднинг бир қисми заводга ўтказилади.

(ЎзТАГ).

Жадаллаштириш—давр талаби

МЕҲНАТ ВА СИФАТ

Агар тарихга бир назар ташласак, жадаллаштириш борасида кўпгина янгиликларнинг гувоҳи бўламиз. Масалан, ўттизинчи йилларда қишлоққа ўқитувчи кириб келди, бошланғич таълим мактаблари, саводсизликни тугатиш тўгараклари, ўқув заллари ташкил этилиб, умумий саводсизлик тугатилди. Кейин тракторчи пайдо бўлди. Медиклар хонадонларга даволаш маданиятини олиб кирдилар, маданият ходимлари санъат ҳақидаги тасаввурларини кенгайтирдилар. Шундай қилиб, тараққиёт давом этаверди. НЭП ва ГОЭЛРОни олайлик. Доҳиймиз В. И. Ленин ташаббуси билан жорий этилган янги иқтисодий сиёсатдан тортиб, ГОЭЛРО планигача жадаллаштиришнинг улуғвор босқичлари эди. Бу режалар шараф ва ишонч билан амалга оширилди. Буларнинг ҳаммаси партия ва ҳукуматимиз сиёсатининг тўғрилигини акс эттирувчи фактлар бўлиб қолди.

Энди миқдор жиҳатидан эмас, сифат жиҳатидан таҳлил этсак, ҳали яна бир қанча ташкилий, техникавий ва замон талабига мувофиқ амалга оширилиши керак бўлган амалий ишлар бажарилиши кераклигига ишончимиз комил бўлади. Ҳозирги шароитда олий маълумотли дипломга эга бўлишнинг ўзигина яхши мутахассис бўлиш учун камлик қилади. Замон олий маълумотли мутахассисларнинг сифати, самараси, кўп қиррали фаолияти ва қолаверса, давр талабини тўғри тушуна билишини тақозо этмоқда.

Ишлаб чиқариш соҳасида саноат корхонасини олиб кўрайлик. Агар корхонада, цехларда элементар НОТ талаблари амалга оширилган бўлса, ишчи, инженер-техник ходимларнинг кайфияти бутунлай аъло бўлади. Бундай шароитда инженер ҳам, ишчи ҳам ишлаб чиқаришдаги содир бўлаётган камчиликларни тузатиш йўлларини ахтаради. Агар шу шароитда корхона раҳбари тартибсизликларни кўрмаса, уни тузатишга имконияти ва ниҳоят қобилияти етук бўлмаса, асосий мақсад фақат планни бажариш бўлиб қолиб, ишлаб чиқаришни интенсив йўлдан олиб бориш ва ниҳоят инвестиция сиёсатини жорий этиш масаласи ҳал бўлмай қолаверади, корхона ичдан чирий бошлайди.

Кези келганда шу нарсани таъкидлаб ўтиш керакки, «Инженерлик соати» деган ташаббус пайдо бўлган эди. Ушбу ташаббуснинг асосий мазмуни ҳар бир инженер ўз корхонасида қандай илғор инженерлик мулоҳазаси билан чиқиб, маҳсулот сифатини оширишга ёки асбоб-ускуна ишини яхшилаш, модернизация қилиш, рационализаторлик таклифини киритишга ҳисса қўшиш эди.

Тармоқ ва академик илмий-тадқиқот институтлари коллективлари иши борасида ҳам шундай мулоҳазани давом эттириш мумкин. Агар институт коллективи ва ҳар бир коллектив аъзосида ёрқин, яқин муддат ва узоқ муддатни белгиловчи план бўлмаса, бор бўлган тақдирда ушбу планни бажариш режалари аниқ-равшан бўлмай, конкрет натижа ва жорий этилиши керак бўлган объект номаълум бўлса, бунда илмий ходим албатта олий маълумот олиш учун, олимлик даражасини олиши учун давлат томонидан сарф этилган маблағни оқламай қолаверади. Фанни ривожлантириш, тараққий эттириш технологиясини эпчил, интенсив йўлдан олиб бориб, инвестиция сиёсатини кундалик вазифага айлантириш керак. Ҳолва деган билан оғиз чучимагандек, олим бўламан деган билан олим бўлавериш осон эмас, бу ерда чуқур ички интизом, чуқур билим эгаси ва ниҳоят фан ва техника тараққиётини жадаллаштириш йўлидаги революцион ташаббусни англай олиш керак.

Ана шундагина токчаларда чанг босиб қолаётган ҳисоботлар ўрнига конкрет тавсияномалар, хаёлпараст назариялар ўрнига жорийбоп натижалар ва ишлаб чиқаришдаги юксак маданият ҳамда самарадорликнинг гувоҳи бўламиз. Партиямиз талаби ҳам шу! Кези келганда шу нарсани эслатиб ўтишга тўғри келадики, фан билан ишлаб чиқариш ходимлари ўртасидаги муносабат ҳам ҳозир давр талабига жавоб бермайди, бу ерда ҳам бир қанча тартибсизликларнинг гувоҳи бўлиб келаяпмиз. Яъни илмий-техника тараққиётини жадаллаштириш йўлидаги революцион силжиш ишлаб чиқариш коллективи ва илмий-тадқиқот институтлари коллективи олдига вазифа қўяётганлигини ҳамма ҳам тўла тушуниб етаётгани йўқ. Шаҳар партия-хўжалик активи йиғилиши, пленумларида бу ҳақда гапирилди.

Нима учундир корхона раҳбарлари академия институтлари раҳбарлари ҳузурига қадам босмайдилар ҳам. Академия институтлари раҳбарлари корхона раҳбарлари ва коллективи ҳузурига бориш у ёқда турсин, ҳатто бундай олийжаноб ишга рухсат олишга ҳам қийналадилар. Гўёки ишлаб чиқариш корхоналари раҳбарлари академия институт раҳбарларига нисбатан кўпроқ банд эмишлар. Балки шундайдир. Лекин қарс икки қўлдан чиқади-ку, ахир. Буни чуқур англаб етмоқ керак.

Асосий мақсад умум куч билан фан ва ишлаб чиқариш интеграциясини амалга ошириш-ку, ахир. Бу шахсий эмас, умумхалқ иши. Охирги мақсадимиз ишлаб чиқаришни интенсив йўлдан олиб бориш ва ниҳоят ватанимиз қудратини мустаҳкамлаш, халқ фаровонлигини ошириш — буни ҳаммамиз яхши тушуниб олишимиз керак. Шунинг учун бу ишда катта интизом ва тартиб ўрнатиш давр талаби, шу куннинг тақозосидир.

Содда қилиб айтганда, тартиб бўлишини хоҳлаймиз, шундай десак ҳам бўлади. Лекин хоҳлаймизми, хоҳламаймизми, энди ишда тартибсизликка йўл қўйган коллектив узоққа бормайди.

Коммунистик партиянинг қайта қуриш ҳақидаги йўл-йўриқлари бу фақат хўжалик механизмигагина эмас, бу қайта қуриш инсон психологиясига, дунёқарашига ва ҳатто нима яхши, нима ёмон деган тушунчани англаб олишга ҳам тааллуқлидир.

Энг асосийси, ҳамма ишнинг боши меҳнатга бўлган муносабатдир. Тартиб энг аввало ҳаётнинг асосини ташкил этувчи жабҳаларида, кундалик ишларимизда, меҳнатни ташкил этишда содир бўлиши керак.

Нима учун НОТ (меҳнатни илмий ташкил этиш) бўйича йиллар оша бажариб келинган, назарий, амалий ишлар натижаси рўёбга чиқмай келаяпти? НОТнинг асосий вазифаси ишлаб чиқаришда тартиб ўрнатиш-ку ахир? Тўғри, НОТ бўйича планлар ҳозир ҳам тузилиб, ҳисоботлар тайёрлаб келинаяпти. Бироқ ташаббус секин-аста сўниб, жўшқин бошланган ҳаракат навбатдаги кампанияга айланиб қолди.

Бошқача сўз билан айтганда, натижа кўринмай қолаяпти, ҳар бир иш жойидаги натижа самараси кам, чунки меҳнатни илмий ташкил этиш ҳаракати йўқ.

Бугунги кунда умуман НОТ керакми, деган савол туғилиши мумкин. Чунки ҳозирги кунда жуда кўп илмий ташкилотлар, минглаб дипломли инженерлар, олимлар мавжуд-ку, наҳотки НОТга мурожаат этиш керак?

Йигирманчи йилларда НОТнинг ташвиқотчиси бўлган П. М. Керженцев НОТнинг жорий этилиши биринчи босқичини шундай таърифлаган эди: «Тажрибали одамлар шундай юзаки назар ташлаганларида, дастлабки текширувларни ўтказганларида, хўжасизлик, айрим ишлар нотўғри ташкил этилганининг гувоҳи бўлишади. Бундай ҳоллар иложи борича тез йўқ қилиниши керак. Бу ҳатто илмий рационализаторлик эмас, балки элементар тартиб ўрнатиш бўлиб ҳисобланади».

Саноат корхоналари ходимлари учун шундай шароит яратиш зарурки, бутун иш куни давомида меҳнат қобилияти юқори, руҳий ва жисмоний зўриқиш оптимал бўлсин. Шунингдек, иш ҳолати қулай ва иш тўла хавфсиз бўлгани ҳолда меҳнат шароити ходимга хуш келадиган бўлсин.

Меҳнат шароитини яхшилайдиган жами тадбирларнинг меҳнат унумдорлигига таъсирини кўриб чиқиш унинг иқтисодий самарадорлик методикасини ишлаб чиқишда асосий негиз ҳисобланади.

Бу йўлдаги энг асосий омиллардан бири, бу — тартибни юракдан хоҳлаб қилишдир. Акс ҳолда натижа бермайди. Бир томондан меҳнат интизоми учун курашиляпти... иккинчи томондан ушбу проблема кун тартибидан тушмаяпти. Демак, хоҳиш оғизда эмас, қоғозда эмас, балки амалда бўлиши кераклиги ўз-ўзидан аён.

Лоақал, меҳнат интизомини олайлик. Ҳар бир ходим агар 5—10 минут ишга кечикиб қолса, хайфсан беришгача жазо олиши мумкин. Лекин ишга ўз вақтида келиб станокда ишлов бериши керак бўлган заготовка, асбоб-ускунанинг йўқлиги ва вақтида берилмаслиги ёки илмий ходим иш жойига ўтирар экан, ишининг мазмуни аниқ эмаслиги учун ҳеч қачон ҳеч кимга хайфсан берилмайди. Бу, албатта, тартиб эмас. Чунки, ҳамма жойда — оилада, кўчада, ишхонада тартиб сақловчилар билан тартибга панжа орасидан қарайдиганларнинг фарқига борилмай қоляпти. Фақат жазолаш эмас, мукофотлаш белгиларини ҳам ишлаб чиқиш керак. Замона шу нарсани тақозо этяптики, тартиб ҳам илмий-техника революцияси билан чамбарчас боғлаб олиб борилиши керак. Тартиб эса ишни билиб олиб бориш, материал, ресурсларни, меҳнатни, вақтни, маҳсулотни тежашни тақозо этади. Хоҳлаганча маблағ сарфлаб эмас, энг кам маблағ сарф этиб, маҳсулот ишлаб чиқариш талаб этилаяпти. Хўжалик ҳисоби шуни тақозо қилади!

Ҳар бир меҳнат ўчоғида тартиб бошланадиган бош звено бор. Инженерлик хизматини олиб кўрайлик. Бу ерда бош звено машина парки ҳолати ва ундан фойдаланиш масаласидир.

Техника ҳолати ва ундан фойдаланиш иши таҳлил этилганда, одатда, инженерлар уларга боғлиқ бўлмаган сабабларни кўрсата бошлайдилар. Бундай сабабларга қуйидагилар киради: машиналар қисмининг ишончсизлиги, эҳтиёт қисмларнинг етишмаслиги, ремонт сифатининг пастлиги ва ҳоказо. Қишлоқ хўжалик машинасозлигининг қишлоқ олдидаги қарзи ҳаммамизга маълум, аммо гап тартиб устида кетаяпти. Тартиб эса деҳқон учун ҳам, юзлаб тракторни далага олиб чиқиш учун масъул бўлган инженер учун ҳам бир.

Ҳамма ерда бир хил ҳисоб: ортиқча куч, маблағ сарфламай, дид, онг билан бор техникадан унумли фойдаланишдир. Бирор-бир қурилиш участкаси қурилишини, хонаки уй қурилишини, бирон-бир илмий тажриба ўтазиш ишини таҳлил қилиб кўрадиган бўлсак, шундай хулосага келиш мумкин: агар дид-фаросат бўлмаса 10 минг ғишт ўрнига 11 минг ғишт, 10 куб-метр ёғоч ўрнига 11 куб метр ёғоч, 5 тонна цемент ўрнига 7 тонна цемент сарфлаш, 3 кунлик тажрибани эса 10 кунда ўтказиш ҳам мумкин. Сабаби тартибни сақлашга бўлган муносабатнинг турли хиллиги, бирор-бир майда ҳам йирик ишни бошлашдан олдин шошма-шошарлик, кўр-кўроналикка йўл қўймай ва энг муҳими, бажарилаётган ишнинг натижаси учун жавобгарликни ҳис эта билмасликдир.

Бу айрим мулоҳазаларимиз, холос. Унинг бошқа жиҳатлари ҳақида оқшомхонлар билан яна суҳбатлашиш ниятидамиз.

Н. МЎМИНИНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси «Кибернетика» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директорининг ўринбосари, техника фанлари доктори, профессор.

РЕСПУБЛИКА БЎЙЛАБ

Электроника поездларни бошқаради

748-қурилиш -монтаж поездининг коллективи Қўнғирот — Бейнов темир йўл участкасини реконструкциялашнинг иккинчи навбати ишларини бошлаб юборди. Тўртта пунктни марказлаштирилган алоқа постлари билан таъминлаш мўлжалланган. Ўтган йили ана шу пунктлардан учтаси ишга тушган эди. Электроника Ўрта Осиё магистралидаги энг тиғиз линиялардан бўлган ана шу участкада поездлар тезлигини оширишга кўмаклашади.

«Меъмор» хизматингизга тайёр

Янги «Электрон» кооперативи наманганликларга оилавий тантана тўғрисидаги хотирани видеопленкада ёки товуш ёзувида қолдиришда ёрдам беради. Юқори малакали уч нафар мутахассис телевизион ва радиоаппаратларни, видеомагнитофонларни ремонт қилишга буюртмаларни ҳам қабул қилади. Янги йилдан бошлаб очилган бошқа бир кооператив «Зодчий» («Меъмор») деб аталади. Унинг аъзолари архитекторлар, лойиҳачилар, безакчи-рассомлар ташкилотлар ҳамда гражданларнинг буюртмаларига биноан биноларнинг лойиҳаларини тайёрлаб, пештоқларни ва хоналарнинг ичини бадиий безаб берадилар. Шу ернинг ўзида якка тартибдаги қурилиш масалалари хусусида маслаҳат олиш мумкин.

Янги фабрика ишга тушди

Косонсой районида янги йилнинг биринчи объекти — паррандачилик фабрикаси ишга тушди. Юз гектар майдонни эгаллаган райондаги бу энг йирик агросаноат комплексини «Наманганоблагропромстрой» тресги қурувчилари муддатидан илгари бунёд этдилар.

Янги фабриканинг барча участкалари тўла механизациялаштирилган. Фабрика косонсойликларнигина эмас, балки областдаги бошқа районлар аҳолисини ҳам парранда гўшти билан таъминлаш имконига эга.

Гул баргидан... мураббо

Жиззах области магазинларида Ғаллаорол консерва заводининг янги маҳсулоти — гул баргидан тайёрланган мурабболар пайдо бўлди. Бу корхона қисқа муддат ичида ўзлаштирган маҳсулотларнинг ўн бешинчисидир. Қўриқ ўлка шаҳарлари ва қишлоқлари аҳолиси яқин орада ғаллаоролликларнинг янги маҳсулотлари қуритилган сабзи ва пиёз, сабзавот консерваларини ҳам татиб кўрадилар.

Отрядда уни Михайло Александро дердилар

Андижон пахтачилик институти муаллими Аҳмад ака Мамажонов яқинда узоқ Апеннин ярим оролидан қайтиб келди. У ўзи билан бирга итальян рассоми Массето Марионинг «Дарма тоғлари» картинасини олиб қайтди. Асарнинг орқа томонига: «Қадрли куролдош сафдошим Михайло Александрога — автордан» деб ёзилган эди.

Аҳмад Мамажоновнинг жанговар йўли Сталинград остоналаридан бошланди. Ўша ерда у қаттиқ жангларнинг бирида оғир яраланди ва хушсиз ҳолда асирга олинди. Фашист лагерларида азоб-уқубатли кунларни бошидан кечириб, сарсон-саргардон кезди. Бир неча марта қочишга уриниб кўрди, лекин ҳаракатлари зое кетди. Фақат Шимолий Италиядагина у гитлерчилар зиндонидан қутилишга муваффақ бўлди. Итальян қизлари Нелли Круделли ва Эльвира Делмонте ўзбек солдатига партизанлар отряди билан алоқа ўрнатишда ёрдам беришди. Шундай қилиб, ўзбекистонлик 20 яшар математика муаллими гарибальдичи бўлиб қолди. Отрядда уни Михайло Александро, деб атардилар.

Ўзбекистонлик бу йигит кўплаб дадил жанговар операцияларда иштирок этди. Ана шу операцияларнинг бири унинг хотирасида бир умрга сақланиб қолган. Ўшанда партизан отряди командири унга гитлерчилар панжасидан совет аскарини қутқариб қолишни топширди. Бу операция муваффақиятли адо этилди. Аҳмад Мамажонов ўз юртдоши, Жалолқудуқ районидаги Ойим қишлоғида туғилиб ўсган Турғун Қўчқоровни сақлаб қолганидан айниқса хурсанд эди. Турғун Қўчқоров кейинчалик отрядда Турано номи билан жанг қилди.

Яқинда Аҳмад ака Мамажонов Италияга, ўз жанговар ўртоқлари ҳузурига меҳмон бўлиб борди. У партизан отряди командири Масукелли билан учрашди, фашистларни яксон қилган Дарма тоғларига кўтарилди. Собиқ яширин ташкилот аъзолари Нелли Круделли ва Эльвира Делмонте билан учрашув жуда ҳаяжонли бўлди. Ахир, улар совет аскарининг италиялик партизанлар қаторида жанг қилишига ёрдам берган эдилар-да.

Қ. НИЗОМОВ,
ЎзТАГ мухбири.

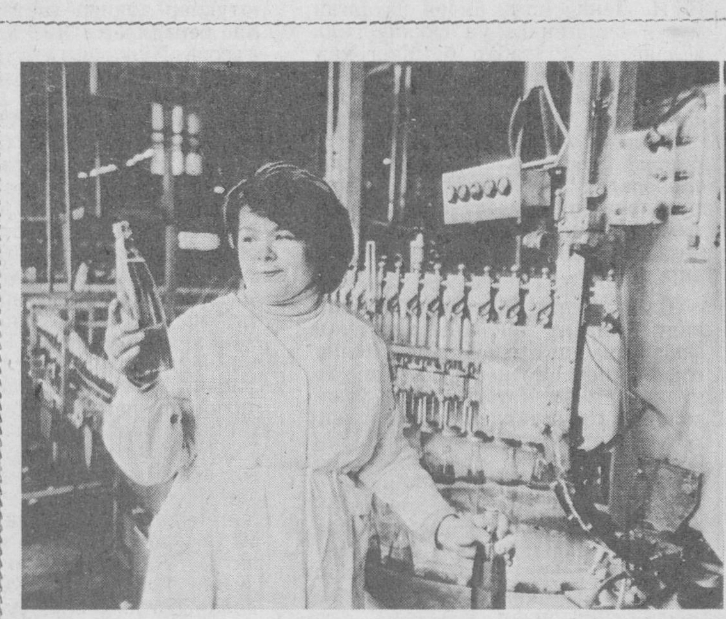

Қибрайдаги чанқовбосди ичимликлар комбинати маҳсулотларининг тури ўндан ошиб кетди. Ҳозир бу ерда «Кока-кола» ичимлигини ишлаб чиқаришга ҳозирлик кўрилмоқда.

СУРАТЛАРДА: чапда — комбинатнинг илғор лимонад қуювчиси Лола Сафарова; ўнгда — ана шу лимонад қуйилган шишаларга автомат ёрдамида этикетка ёпиштирувчи ёш ишчи, комсомол аъзоси Ҳанифа Жаъфарова.

Х. Мирзакаримов фотолари.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ЁЗАДИЛАР

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ЛИВАННИНГ ДАЪВАТИ

● НЬЮ-ЙОРК. Хавфсизлик Кенгаши Ливан ҳукуматининг илтимосига биноан Исроилнинг мазкур мамлакатга қарши давом этаётган агрессив ҳаракатларини кўриб чиқабошлади. Мажлисда сўзга чиққан Ливаннинг БМТ ҳузуридаги доимий вакили Рашид Фахури Исроилнинг Ливандаги хатти-ҳаракатлари бутун халқаро ҳамжамиятга таҳликадир, деди. Ҳар куни амалга оширилаётган агрессив ҳаракатлар граждан аҳоли орасида кўплаб қурбонларга сабаб бўлмоқда. Р. Фахури Хавфсизлик Кенгашини Исроил босқинчиларининг бебошлигини қоралашга ва Исроил агрессиясига чек қўйилишига самарали ёрдам берадиган чора-тадбирлар кўришга даъват этди.

ТАНКЕРГА ҲУЖУМ

● ЛОНДОН. Форс кўрфазида Либерия байроғи осилган 36 минг тоннадан ортиқ ҳажмли танкерга ҳужум қилинди. Рейтер агентлигининг хабар беришича, кемани Эрон ҳарбий катерлари ўққа тутган. Эрон катерлари Ҳўрмуз кўрфазида Норвегия танкерига ҳужум қилгандан кейин ана шу воқеа рўй берди. Норвегия танкерида ёнғин чиқди.

КЕНГАШ ОЧИЛДИ

● САН-ХОСЕ. Коста-Рика пойтахти чеккасида Гватемала, Гондурас, Коста-Рика, Никарагуа ва Сальвадор президентларининг кенгаши очилди. Марказий Америкадаги бешта давлат бошлиқлари ўтган йилнинг август ойида Гватемалада ўзлари имзолаган регионда мустаҳкам ва узоқ муддатли тинчлик ўрнатиш йўллари тўғрисидаги битим қандай бажарилаётганини муҳокама қилишлари керак. Президентлар муҳокамасига қўйилган Гватемала битими бажарилишини текширувчи ва контрол қилувчи халқаро комиссиянинг докладида аҳдлашувларнинг рўёбга чиқарилиши жараёни батафсил таҳлил этиб берилган.

ЯПОНИЯНИНГ ҲАРБИЙ ҲАМКОРЛИКДАГИ УЛУШИ

● ВАШИНГТОН. Япония Бош министри Нобору Такэсита Қўшма Штатларга расмий визитини тамомлаб, Канадага жўнаб кетди. Н. Такэсита у ерда Канада Бош министри Брайан Малруни билан музокаралар олиб боради.

Такэсита Вашингтондан жўнаб кетиш олдидан АҚШ мудофаа министри Фрэнк Карлуччи билан режалаштирилмаган учрашув ўтказди. Улар хусусан Токионинг Япония оролларида жойлашган Америка қўшинларини сақлаб туришга сарфланаётган харажатлардаги ўз улушини кўпайтира бориш тўғрисидаги қарорини муҳокама қилдилар, деб расмий равишда эълон қилинди. Бу йил Японияда Американинг 55 минг ҳарбий хизматчисини сақлаб туриш Вашингтонга 3,2 миллиард долларга, Токиога эса 2,5 миллиард долларга тушади. 1990 йилга бориб Япония ҳукумати ана шу мақсадлар учун ўз харажатларини 500 миллион доллар кўпайтиришни мўлжалламоқда.

ХИТОЙ ИЧКИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ «ТЎРТ ҚОТИЛ» ТЎҒРИСИДА АХБОРОТИ

ПЕКИН. «Тўрт қотил» гуруҳининг асосий қатнашчилари — Мао Цзэдуннинг беваси Цзян Цин, Чжан Чуньцяо, Ван Хунвэнь ва Яо Вэньюань тирик ва ҳамон қамоқда ётибдилар. ХХР ички ишлар министрлигининг вакили 1981 йилнинг январь ойида жазога тортилган «маданий революция»нинг айрим раҳбарлари гуноҳидан ўтилди ёки улар саломатлиги ёмонлашгани учун қамоқдан чиқарилди, деб Ғарбда тарқатилаётган овозаларни рад этиб ана шуларни айтди. Инглиз, француз, немис, испан ва япон тилларида чиқадиган «Бэйцзин ревью» ҳафталик газетасида эълон қилинган хабарда, жумладан, «Цзян Цин ва Линь Бяо аксилинқилобчилар гуруҳлари»нинг ўнта асосий қатнашчисидан ҳеч ким, чет эл матбуоти материалларида таъкидланаётганидек, ўзини-ўзи ўлдиргани йўқ, дейилади.

Ахборотда айтилишича, Мао Цзэдуннинг беваси 72 ёшга кирди. 1976 йилнинг кузида, Мао Цзэдун вафотидан кейин қамалишларига қадар «тўрт қотил» гуруҳининг «асосий қатнашчилари» ХКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари эдилар. 1981 йилнинг январь ойида Цзян Цин ва Чжан Чуньцяо ўлим жазосига ҳукм этилиб, ҳукмни ижро этиш икки йилга кечиктирилган эди. Кейинчалик ўлим ҳукмлари умрбод қамоқ жазоси билан алмаштирилди. Ван Хунвэнь умрбод қамоқ жазосига, Яо Вэньюань 20 йил муддат билан озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилинди. Буларнинг ҳаммаси умрбод сиёсий ҳуқуқлардан маҳрум этилган.

ТРАМВАЙ ПАНД БЕРМАЙДИ

БУДАПЕШТ. «У бамисоли ўзининг биринчи балида паркет узра қанот қоқаётган ёш гўзал қиз каби енгил ҳаракат қилади...» — репортёрлардан бири Будапешт трамвайининг биринчи рейсини ана шундай деб таърифлаган эди. Шу воқеага ҳам роппа-роса 100 йил бўлибди. Ғарбий вокзал яқинида ўрнатилган ёдгорлик лавҳаси шаҳар ҳаётидаги ана шу диққатга сазовор босқични эслатиб туради.

Трамвайлар Венгрия пойтахтининг асосий ҳалқа магистрали бўйлаб ҳозир ҳам қатнаб турибди. Аммо улар ўз ўтмишдошларидан кескин фарқ қилади. Улар эндиликда бутун-бутун трамвай поездларидан иборат бўлиб, тезкор ва шинам, бир йўла 400 пассажирни таший олади.

КАЛЕЙДОСКОП

Трамвай модадан чиқди, деб туюлган вақтларда ҳам Будапештда изларни бузишга ошиқишгани йўқ. Эндиликда кўриниб турибдики, хато қилишмаган экан. Айрим линияларда трамвай автобусга нисбатан тезроқ ҳаракат қилади. Албатта, транспорт бу турининг ўз муаммолари ҳам бор. Ҳайдовчиларнинг етишмаётганлиги ана шу муаммоларнинг энг асосийси ҳисобланади. Ҳатто, қисқа муддатли курсларни тугатган студентлар хизматидан фойдаланишга ҳам тўғри келадики. Шундай бўлса ҳам тонг саҳарда трамвайнинг 724 бекати томон ошиқаётган будапештликлар трамвайнинг панд бермаслигига ишонадилар.

Жаҳон куйлар Ленинни мудом, Унинг номи бизга куч, илҳом

Ленин!
  у туғилди
    туғилажак бахт —
Инқилоб ва ғалаба учун.
У ҳаёт,
  у ўлмас,
Ўлмайди ҳеч вақт,
Мангулик
  Ленидан топар ўз кучин.

Иордан МИЛЕВ,
болгар шоири.

⊙

Икки қанот бор эди
Ленинда:
Ҳаракат ва донолик.
Фикр-ла яратарди у.
Очарди сирларни,
Ҳақиқат ва инсон юзларидан
  кўтарарди ниқобин.

Пабло НЕРУДА,
Чили шоири.

⊙

Ленинни улуғлаб, қайноқ ишқ
  билан
Турли оҳангларда куйлайди
  башар.
Хилма-хил тилларда, шеър
  қўшиқ билан
Ленин номин такрор-такрор
  куйлашар.

Эҳсон ТАБАРИЙ,
Эрон шоири.

⊙

Кўп эскидир олам ва унда,
Кўп буюклар ўтгандир бироқ.
Бироқ Ленин тарих сўнггида,
Буюклардан чиқди буюкроқ.

Ҳамид ОЛИМЖОН.

В. И. Ленин номи билан боғлиқ жойлар зиёратчилар билан доимо гавжум.

Доҳиймиз Ленин ҳақида

⊙ Ҳозирги замон тарихида қаҳрамонга ва қаҳрамононаликка тамоман муносиб бўлган ягона одам бор. Бу одам — Ленин.

Жеймс ОЛДРИЖ,
инглиз ёзувчиси.

⊙ Ленин дунёдаги энг мукаммал, энг буюк инсондир. У тамомила янгича тафаккур қилувчи ноёб, тенги йўқ одамдир.

Пол Вайян КУТЮРЬЕ,
Франция.

⊙ Ленин дунёдаги абадий барҳаёт кишилар қаторидан ўрин эгаллаган. Нурафшон ҳаётни орзу қилиб келган миллион-миллион меҳнаткашларнинг умидини рўёбга чиқаргани учун ҳам уларнинг қалбида абадий яшайди.

Жавоҳарлал НЕРУ,
Ҳиндистон.

⊙ Ленин яратган таълимот ўлмайди, у ёққан адолат машъали абадий порлайди. Бу доҳий нимаики кашф этган бўлса, албатта, муқаррар тарзда ғалаба қозонади.

Теодор ДРАЙЗЕР,
Америка ёзувчиси.

Зоя ВОСКРЕСЕНЬСКАЯ.

ОЛЧАЛАР

Ҳикоя

Надежда Константиновна соатга кўз қирини ташлади, иборани ўқиб бўлиб китобни ёпди.

— Бугунга етади, чарчадим, — деди у.

Владимир Ильич тушунди: демак, врачлар ўқиш учун ажратган вақт тугабди. У креслодан турди, дераза олдига келди. Ноябрь ойига хос совуқ ёмғир шиваларди. Арғувонларнинг япроқларида томчилар титраб турарди.

Йўлда одамлар кўринди — бошига қоп ёпиб олган, оёқларига қўнжи узун ботинка кийган икки аёл, уларнинг орқасида эса кепка кийган икки эркак. Улар бу ерга биринчи келишлари бўлса керак, гулхона олдида тўхтаб қолишди: уйга қандай кириш керак?

— Кимдир келди, — деди Владимир Ильич.

Надежда Константиновна пастга, биринчи қаватга йўл олди. Унга Мария Ильинична дуч келди.

— Глуховликлар Ильичнинг олдига келишибди, — деди оҳиста.

Надежда Константиновна тепага хавф аралаш қараб қўйди: врачлар Владимир Ильич ҳеч кимни қабул қилмаслигини буюрган.

Владимир Ильич бўлса, остонадан ҳатлаб ўтмасданоқ сабрсизлик билан сўради:

— Ким келибди, ким?

— Глухов заводи ишчилари, Володя, улар сенга хат олиб келишибди. Ҳозир келтираман, — жавоб қилди Мария Ильинична.

Владимир Ильич шошилиб ёқа тугмаларни қадади.

— Ўтиниб сўрайман, юқорига чиқишсин...

— Лекин врачлар...

Надежда Константиновна Мария Ильиничнага бир қараб олди-да қатъий деди:

— Яхши, Володя.

Мана, глуховлик ишчилар зинадан кўтарилишяпти. Владимир Ильич уларга пешвоз юрди, уларнинг юзларига диққат билан тикилди. Ахир глуховликлар билан эски қадрдон-да. Олдинда — кекса ишчи аёл. Бошига қизил дурра танғиб олган. Бир қўли билан папкани бағрига босиб, иккинчисини Ильичга узатди:

— Йигирувчиман, Пелагея Холодова, эслайсизми?

— Албатта, албатта, — кулимсиради Ильич.

Ундан кейин сочлари узун, юзлари жилмайиб турган ёшгина аёл:

— Ип ўровчи Клавдия Гусева, — деб ўзини таништирди.

Гиламга қўпол этикларини эҳтиётлик билан босиб, йўғон муйсафид олдинга юрди.

— Болға урувчи Дмитрий Кузнецов.

Ундан кейин ёш ишчи:

— Йигирувчи Герасим Козлов.

Владимир Ильич уларнинг қўлини қисиб, ўтиришга таклиф қилди.

Пелагея Холодова жон-жаҳди билан баландпарвоз табрик сўзларини эслашга уринди, охири оддийгина қилиб сўраб қўя қолди:

— Соғлиғингиз яхшими, Владимир Ильич? Ўзингизни қандай ҳис қиляпсиз?

— Яхши, жуда яхши.

— Биз қарор қабул қилдик, ўн икки минг ишчи қўл кўтарди. Сиз ўзингизни биз ишчилар учун эҳтиёт қилинг, ўзингизни уринтириб қўйманг.

— Ҳаракат қиламан, — жавоб берди Ленин. Унинг лабларига майин табассум қўнганини Надежда Константиновна билан Мария Ильинична ҳам кўришди.

Холодова Владимир Ильичга папкани узатди:

— Сизга ишчиларимиздан хат олиб келдик.

Владимир Ильич папкани очиб, катта варақка ёзилган хатга кўз ташлади: «Сиз бизга ҳозир, герман инқилоби авж олаётган пайтда зарурсиз, меҳнат кунларида, қайғули кунларда, шодлик кунларда зарурсиз»...

— Раҳмат! Ишончинглар учун катта раҳмат!

— Биз сизга совға ҳам олиб келдик, — давом этди Холодова. Владимир Ильичнинг қовоқлари уюлди.

— Хафа бўлманг. Биз сизга олчалар олиб келдик, — тушунтиришга шошилди кекса Кузнецов. — Деразангиз олдига экамиз. Баҳорда гуллаганда кўрасиз. Гуллари оппоқ, ҳиди ўткир, соғлиққа фойдали. Ана, ойнадан қаранг.

Владимир Ильич деразага яқин борди. Гулхона олдида илдизи яхшилаб қизил мато билан ўралган ўн саккиз туп олча кўчати турарди. У миттигина, яланғоч ниҳолчаларга қизиқиб тикилди, унинг кўз олдида қийғос гуллаган дарахт намоён бўлди.

— Оппоқ, беғубор гуллар, — ўз-ўзига гапиргандек деди Владимир Ильич. — Раҳмат, ажойиб совға бу.

Кекса Кузнецов шу ерда ўзини тутиб туролмади. Олға юриб Владимир Ильични оҳиста қучди:

— Мен темирчиман, Владимир Ильич, сиз нимани орзу қилган бўлсангиз, ҳаммасини бажарамиз.

Владимир Ильич ҳам Кузнецовни қучди. Улар бир нафас шундай қотиб қолдилар. Холодова дуррачасининг учи билан кўз ёшларини артди..

Пастда тузалган катта столда самовар қайнаб турарди. Мария Ильинична делегатларни кечки овқатга таклиф қилди.

— Сиз ишлашингиз керак, — деди Холодова, — биз кетамиз.

Мария Ильинична рози бўлмади.

— Шундай қоронғу тунда-я! Ҳеч қаёққа кетмайсизлар. Эрталаб кўчатларни ҳам экасизлар.

Ишчилар Ильич билан бирга қолишганидан хурсанд бўлишди. Тонггача шивир-шивир суҳбат тинмади.

— Орзумиз ҳам, илтижоимиз ҳам битта: Ильич соғайиб кетса бас!

Эрталаб Мария Ильинична келди.

— Ильич яхши ухладими? Тинчликми — сўрашди глуховликлар.

— Жуда яхши ухлади, — деди Мария Ильинична. — Яхши кайфият билан турди. Яна сизларнинг хатингизни ўқиди.

Тонг мусаффо эди. Кечаси қор ёққанди. Олчалар ҳам худди гулга буркангандек оппоқ эди.

●

Ҳар баҳорда ерда ҳаёт қайта уйғониб, ҳаммаёқни ям-яшил майсалар қоплайди. Осмонда кўклам қуёши чарақлайди.. Шунда Владимир Ильич умрининг сўнгги кунларини яшаган устунли уй атрофидаги олчалар қийғос гуллайди.

Т. УБАЙДУЛЛАЕВ
таржимаси.

инсон одоби азиз

> Бу гулшан ичраки йўқтур
> бақо гулига сабот,
> Ажаб саодат эрур
> чиқса яхшилик била от.
>
> **Алишер НАВОИЙ.**

Биз ажойиб замонда яшаяпмиз. Совет кишиларининг олижаноблик, одамийлик, ватанпарварлик, камтарлик фазилатлари давримиз тақозосидир. Инсон қанчалик маданиятли, самимий, одобли бўлса, унинг виждони шунчалик пок ва теран бўлади. Маълумки, жаҳон пролетариатининг доҳийси В. И. Ленин ишчилар ва деҳқонларга ҳеч вақт «Сен» деб гапирмас, саломлашиши ҳам ўзига хос оддий, самимий эди. У аввало олдинга сал энгашиб, тирсагини сал букқан ҳолда қўлини узатар, одамнинг кўзига тик қарар ва мулойим табассум қилиб қўяр эди. Бундан ҳар қандай киши шод бўлиб, жавобан табассум қилар ва уни яқин дўстидек ҳис эта бошларди...

...Мен икки ташкилот раҳбарини яхши биламан. Бири очиқ юзли, хушмуомала, гаплари ҳам теран. Иккинчиси эса унинг акси. Биринчи раҳбарнинг қилаётган ишлари мақтовга лойиқ. Планлар муддатидан олдин бажарилялти. Ишчилар билан тез-тез мулоқотда бўлиб, уларнинг меҳру-муҳаббатини қозонган. Бундай раҳбарларга ҳавас ва завқ билан қараймиз. Иккинчи жойда, эса, ишлар ўлда-жўлда, бир хил шароитда икки хил манзара. Раҳбарнинг иш услубига зимдан назар ташладим: кишиларга дўқ-пўписа қилар, оғзидан боди кириб, шоди чиқарди. Қаттиқ бақириб гапирганидан, ҳатто бўйин томирлари бўртиб кетарди. Биз унга «Яхши гапирсангиз, ишларингиз бинойидек бўлади», десак у:

— Мабодо шундай қилсам, мени менсимай қўйишади, — дейди.

Ширин сўз — дил давоси

Яхши гап ҳақида халқимизда кўплаб мақоллар, эртак, ривоят, ҳикоят, нақллар битилган. Шу боис, бир ривоятни эслаш ўринли деб ўйладик.

Бир қиз кўчада кета туриб бот-бот қон туфларди. Буни кўрган табиб қизнинг отасини хабардор қилади: «Қизингиз бедаво дардга учрабди»... Буни ногаҳон эшитган қиз оғирлашиб, тез кунда оламдан ўтади. Кейин суриштириб кўришса, қизнинг туфлагани шотут шарбати экан...

Яхши гап табобатда муҳим ўрин тутади. Медицинада учта қурол бор: тиғ: сўз, гиёҳ.

Яқинда бир бола фожиали ҳалок бўлди. Уни шифохонага олиб боришганда, аранг нафас оларди. Ҳаёти қил устида. Шифокорлар бор имкониятларини моҳирона ишлатсалар ҳам бўлмади. Чунки боланинг бош мияси жуда қаттиқ шикастланган эди. Бундан бехабар марҳум боланинг онаси бир шифокордан сўради: «Тузалиб кетармикин?» У эса ўйламай-нетмай: «Ўғлингиз ўлди!» деб жавоб берди.

Она бу гапни эшитди-ю, ҳушидан кетди...

Ана ўша врачнинг одоб, ахлоқлилик борасидаги таълими. У она билан бафуржа гаплашиб, кўнглини оз бўлса-да юмшатиб, таскин бериш ўрнига саломатлигига путур етказди.

Яна бир мисол. Тошкентдаги илмий тадқиқот институтларидан бирига Фарғонадан бир ёшу икки ойлик қизчани олиб келишганди. У туғма ногирон эди. Бу ерда казо-казо шифокорлар «хўжакўрсинга» қабилида иш юритиб, қизчани даволашга ожизлик қилишди. Бунинг устига қизчанинг ғамгин онасига бақиришди: «Олиб кетинг, қизингиз асло тузалмайди!» Она боласини бағрига босганича, ўз шаҳрига қон-қон йиғлаб қайтди (маълум муддат ўтгач, фарғоналик бир шифокорнинг қатъийлиги туфайли қизча дарддан халос бўлди).

Шоли курмаксиз бўлмаганидек, шифокорлар орасида ҳам юқоридаги каби кишилар учраб туради. Шифокорнинг исми, фамилиясини ёзмадик, аммо гап эгасини топади. Душман ўқи баданга тегиб жароҳатлайди, ёмон сўз эса тўғри юракка тегади.

Бир донишманд айтибди: дунёда икки нарса борки, ундан кўра яхшироқ нарса йўқ, биринчиси — оч-ночор одамни тўйдирадиган нон, иккинчиси — ғамгин одамнинг кўнглини ёзадиган сўз!

Хуллас, ҳаммамиз ширин калом, илиқ табассум билан ўзаро яхши муносабатда бўлайлик.

Мирзамир МИРЗАШАРИПОВ,
Фарғона шаҳри.

Ҳар тўғрида

◆ **КЎРГАЗМАЛИ ҚУРОЛ**

Данияда Сорен Поульсен деган география ўқитувчиси бир неча йилдан буён ўз ўқувчиларига кўргазмали қурол тайёрлаш билан машғул бўлади. Натижада, қуриб қолган кўлнинг катталиги футбол майдонидек келадиган жойга жаҳон харитаси яратилди.

Ажойиб кўргазмали қуролдаги «дарё ва «океанлар» кўлда кўлмак бўлиб тўпланиб қолган ҳақиқий сувлардан қуйиб тайёрланди.

◆ **СОАТДЕК ЖИРИНГЛОВЧИ ТЕЛЕФОНЛАР**

Будапешт шаҳри аҳолисига хизмат қиладиган телефонлар қўшимча топшириқларни ҳам бажаради. Жумладан, ишга кеч қолмаслик учун тонгда жиринглаб уйғотади, бирон-бир одамингиз телефон қилсаю, сиз уйда йўқ бўлсангиз, гапини айтган маҳалда жиринглаб, сизга етказиб беради.

Навбатчи телефон орқали бирон-бир музика асбобини созлаб олиш, чет эл сўзларининг таржимасини ва бошқа ахборотларни билиб олиш мумкин.

◆ **КАР ВА СОҚОВЛАР ТЕЛЕФОНИ**

Бразилия мутахассислари кар ва соқов одамлар учун махсус телефон аппарати яратишди. Аппаратнинг устки қисмида учта лампочка бўлиб, улар телефонга маълум сигнал келгач ёнади. Бунақа телефон аппаратидан фойдаланадиган одам Морзе ҳарфларини пухта билиши шарт.

◆ **БЎЙДОР АРЧА**

Финляндияда бир улкан арча дарахти ўсади. Унинг бўйи 42 метру 30 сантиметрга тенг, танасининг остки қисми диаметри эса 2 метрни ташкил қилади. 131 ёшли «қария» арча, ҳамон кўм-кўк бўлиб туради. Унинг бўйи бир йилда атиги 11 сантиметр ўсиб борар экан.

Собит ҒАФУРОВ
тўплаган.

Уй аптечкаси

«Иссиқ жон — иситмасиз бўлмайди» деганларидек, баъзида хасталаниб қолгудек бўлсак, қўл остида бўлган у ёки бу кўринишдаги содда дори-дармонлардан фойдаланишга тўғри келади. Шуни айтиш керакки, дорихоналардан олинадиган препаратларнинг аксарияти шифокорнинг тавсияномаси — рецептлар орқали берилади. Айрим дори-дармонлар эса рецептсиз ҳам харид қилиниши мумкин. Буларга хона аптечкаси бисотида ҳам мавжуд бўлувчи аспирин (ацетилсалицилат кислота), пирамидон (амидопирин), анальгин, цитрамон ва яна бир қатор препаратларни кўрсатишимиз мумкин.

Одатда аспирин турли кўринишдаги оғриқларда: бош оғриғи, тиш оғриғи, асаб толаларининг яллиғланишида, эт узилиш, хала бўлганда ичишга одатланганмиз. Бундан ташқари, аспирин зотилжам, муртак яллиғланиши, ўткир ҳаво йўли хасталикларида, ҳароратни пасайтириш мақсадида ҳам фойдаланиб келинади. Биз учун энг ишончли доривор омиллардан бири — аспиринни ўз ўрнида фойдаланилмаса ёки суиистеъмол этилса кўнгилсиз асоратлар беради. Эслатиб ўтиш лозимки, ошқозон ва ўн икки бармоқли ичак жароҳати билан озорланган беморлар, диққинафас хасталиги билан оғриганлар мутлоқ равишда аспирин ичмасликлари керак. Ҳомиладор аёллар, эмизикли оналар, уч ёшга кирмаган гўдакларга ҳам аспирин бериб бўлмайди. Эшитиш ҳиссиёти суст бўлган, эшакем касаллигига мойил, қон ивиши паст бўлган кишилар учун ҳам аспирин препарати салбий таъсир кўрсатади.

Уй аптечкалари бисотида мавжуд бўлган пирамидон ва анальгин препаратларидан фойдаланишда ҳам эҳтиёт бўлиш керак. Мазкур препаратларни юрак ва буйрак салқиши билан оғриганлар, қони таркибида лейкоцитлар етарлича бўлмаганлар, аллергик хасталикларга мойил кишилар истеъмол қилмаслиги лозим.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, боши бемаврууд оғрийдиган, гангийдиган кишилар ўз билгиларича у ёки бу оғриқ қолдирувчи воситалар билан ўзларини «юпатиб» туришга ҳаракат қилмай, шифокор қабулида бўлиб, бош оғриғининг асл сабабини билиб олишлари, врачнинг тавсиясига биноан даволанишлари керак.

Уй аптечкасини турли дори-дармонлар билан «бойитиш» ҳам керак эмас, чунки бирон-бир хасталикда даволанишдан ортган дорилар вақт ўтиши билан ўзининг шифобахш даражасини йўқотади, таъсир кўлами сусттлашади, айрим препаратлар туриш жараёнида мутлоқ зарарли омилларга парчаланиши ҳам мумкин.

Уй аптечкангиз бисотида мавжуд бўлган тугма, хаб, малҳам-дамлама, тиндирма кўринишдаги дори-дармонлар ўзининг сифатини бир мунча йўқотган бўлса (бошқача ранг касб этса, намиқиб қолса, осон кукунлашса, суюқликлар чўкинди ҳосил қилса, хира тортса, кемирувчи ва ҳашаротлар теккан бўлса ва ҳоказо) бундай доривор омилларнинг баҳридан ўтган маъқул. Уй аптечкаси бисотида мавжуд бўлган дори-дармонларнинг ёрлиқчалари тушиб қолган ёҳуд ёзувлари ўчган бўлса, бундай препаратларни таваккалига ишлатманг. Уй аптечкалари қанчалик тартибли, тоза ва эътибор билан сақланса беминнат хизмат қилаверади.

Маннон НАБИЕВ,
химия фанлари кандидати.

Кечир мени

Қатра

Бугун сенинг туғилган кунинг.

Эрталабдан кечгача сим-сим ёмғир ёғди. Кечга бориб қорга айланди. Бир зумда ҳаммаёқ оппоқ бўлди. Сен ёр-дўстларинг билан қувнаб ўтирганингда, мен оппоқ қор билан қопланган кўчаларни кездим, ҳар бир дарахтга дил розимни, соғинчимни айтдим. Аммо, дарахтларда забон йўқ. Улар ҳеч қачон менинг дарду-ҳасратларимни сенга етказмайди ва менинг ўзимдан ҳам ҳеч қачон ўша гапларни эшитмайсан. Ҳар сафар менинг қошимга ҳориб-толиб қувонч билан келганингда ҳам, ғурур отига миниб, фақат «келинг» дейман. Бу билан гўёки меҳр-билан ёниб турган юрагингга сув сепмоқчи бўламан, гўёки севилганини билмай қўя қолсин деймaн. Ҳар гал шундай қиламан. Юрак-юракдан сезаман: кўп сўзларимдан озор чекиб, норизо бўласан. Ҳар сафар орқангдан қараб қоларканман, энди келмасанг керак деб ўйлайман. Назаримда уйингга борасан-да, онажонингга: «Бўлди, ойи, топган қизингизга уйланмайман...» дейсан.

Аммо, шундай деб ўйлайман-у... юрагимнинг туб-тубида сенинг рухсорингни кўраман...

Яна жилмайиб, баҳор бўлиб келдинг. Мен эса негадир яна тунги қиёфага кирдим. Оламдаги бор қувончлардан бебаҳра қолгандек юзимдан кулги кетди. Шунда сен кулиб:

— Малика, ҳар бир фикрингизни кўзларингиз айтиб турибди. Қўйинг, ўзингизни қийнаманг, — дединг.

О, кўзлар! Сени кўрганда бир лаҳза чақнаб кетадиган, меҳримни очган кўзлар!

... Бугун сенинг туғилган кунинг... Ёнингга бориб қутламаганим учун, қувончларингга шерик бўлмаганим учун кечиргил мени...

Чор-атроф оппоқ қор билан бурканган. Менинг кўнглим ҳам, йўлим ҳам ана шу қордайин оқ, оппоқ!

Бугун сенинг туғилган кунинг!..

Маъфура НАБИЕВА.

«Сен бизнинг қалбимиздасан, жонажон болалар уйи!» Бу — Навоий номидаги театрда бўлиб ўтган 30- ва 80-йиллар болалар уйлари тарбияланувчилари ва мураббийлари учрашуви қатнашчиларининг дил сўзлари эди. Узоқ йиллар кўришмаган болалар уйи фарзандлари бир-бирлари билан ўтган йиллар ҳақида суҳбат қурар эдилар. Бу анжуманга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. П. Хлебушкина ҳам ташриф буюрди. Ўзбекистон ССР халқ рассоми Рўзи Чориев болалар уйига ўзининг янги асарини тақдим этди. Театр коллективи санъаткорлари ҳам ўз истеъдодлари билан бу учрашувга таровaт бахш қилди.

СУРАТДА: А. П. Хлебушкина ўз фарзандлари даврасида.

М. Назаров фотоси.

Акс садо

«АВТОМОБИЛЬ ЎҒИРЛАНДИ»

«Тошкент оқшоми», 1987 йил 20 ноябрь

⊙ Мен «Тошкент оқшоми»нинг 1987 йил 20 ноябрь сонида «Жамият ва қонун» рубрикаси остида А. Гончаренконинг «Автомобиль ўғирланди...» сарлавҳали мақоласини ўқиб чиқдим. Ҳур диёримизда автомобиль ўғирлайдиган кимсаларга нафратим ошди.

Иккинчидан, автомобиль эгалари баъзан ўз автомашинасини назоратсиз қолдиришади. Машинани махсус белгиланган жойга қўймай, бозор-ўчар қилгани кетади. Сўнгра «машинамни миниб кетибди», деб аюҳаннос солади, милицияга мурожаат қилади.

Ҳа, ҳар бир автомобиль деталларига давлат номерини ёзиб қўйилса, айни муддао бўлур эди. Осони ҳар бир автомашина эгаси автомобилини назоратсиз қолдирмаса. Ахир, «Ўзингга эҳтиёт бўл, қўшнингни ўғри тутма», деган гап бор-ку!

Т. ТЕШАБОЕВ,
Фарғона область, Охунбобоев районидаги А. Ниёзов номли совхознинг «Большевик» бўлими ишчиси.

⊙ Мақола айни чоқда берилган. Мен ундаги фикрларга тўла қўшиламан. Дам олиш куни Октябрь бозорига майда-чуйда харид қилгани бордим. Бозор ёнидаги майдончада машиналар қаторлашиб кетган. «Жигули» машинасида шошқалоқлаб келган йигит кабинадан тушдида машина эшикларини қулфламай бозорга югуриб кириб кетди. Агар ўша машинани эшиги очиқлигидан фойдаланиб биров миниб кетса нима бўлади? Биринчидан, ўша йигитнинг ўзига жабр бўлади. Иккинчидан, машинани ҳайдаб қочган ўғри, шошқалоқлик билан бировни уриб юбориши ҳам ҳеч гап эмас. Кўриб турибсизки, бир кишининг ҳардамхаёллиги бошқа биров учун қимматга тушиши мумкин. Шунинг учун машиналарни назоратсиз қолдирмаган маъқул.

Ҳ. НОСИРОВ,
Тошкент асбобсозлик бирлашмаси ишчиси.

⊙ Мақолани ўқиб чиқиб жуда ажабландим. Ҳозирги қайта қуриш даврида «ўғри» деган сўзни тилга олишга ҳам уяласан киши.

Улуғ Ватан урушидан илгариги йилларни эслайлик. Эшикларимиз кеча-кундуз очиқ эди. Магазину бозорларда қулф бўлмасди. Ўшандай оғир аҳволда яшаб турган вақтларимизда ҳам ўғри бўлмасди. Ҳеч ким бировни мол-мулкига кўз олайтирмасди, чунки халқ ғазабидан қўрқарди. Ҳозирги кунда халқимиз фаровон яшайди. Тўқчилик, муҳими магазинларда нон сероб. Лекин шу дориломон замонда «тўқликка шўхлик» қилаётганлар йўқ эмас. Улар ҳаром йўл билан пул топишга ҳаракат қилишади. Бундайларни халқимиз ўз номи билан ҳаромхўр ўғри деб атайди.

У. ПЎЛАТОВ,
Тошкент шаҳар, Собир Раҳимов районидаги Ойбек номли маҳалла комитетининг раиси.

⊙ Машина ўғриларини жиловлашнинг бир йўли транспорт сақланадиган махсус жойларни кўпайтиришдан иборат. Шаҳарда нима кўп, машина кўп. Бармоқ билан санарли гаражлар уларни ўзига сиғдиролмайди. Натижада машина эгаси бу қимматбаҳо буюмини кўчада қолдиришга мажбур. Айниқса кварталларда кечалари машиналар тиқилиб кетади. Уларни подъезд йўлакларида, очиқ майдончаларда кўриш мумкин.

Яқинда қўшнимизнинг янги «Москвич»ини ўғирлаб кетишди. У машинасини шундоққина подъездда қолдирган экан.

— Нима қилай, — деди у куюниб, — кварталимизда пулли гараж бўлмаса. Борлари ҳам узоқ. Унинг устига уларда ҳам жой йўқ.

Унинг машинаси уч кундан кейин топилди. Кабина шипшийдам қилинган. Ойна ва ўриндиқлар ечиб олинган эди...

М. РАҲИМЖОНОВ,
меҳнат ветерани.

Буюртма берилган сохтакорлик

«БОЛАЛАР ДУНЁСИ» ОПЕРАЦИЯСИ ВА ЭКСТРЕМИСТЛАРНИНГ БОШҚА ҚИЛМИШЛАРИ

Янги йил арафасида ҳамма қувноқ кайфиятда бўлади: байрам кунлари қандайдир янги, порлоқ бир нарсалар кутилади.

27 декабрь куни янги йил хариди учун «Болалар дунёси»га келган кишилар бошқа воқеага дуч келишди. Уларнинг ҳар бири йўлида гоҳ бир, гоҳ иккинчи нотаниш киши пайдо бўлиб, қандайдир қоғозни имзо чекиш учун узатиб турарди.

Улар кимлар экан?

Ўзини «Қрим татарларнинг ҳимоячилари» деб атаган бир гуруҳ кишилар қандайдир петицияни қўллаб-қувватлашни талаб этишарди. Бу, уларнинг изоҳ беришича, бир кун олдин «Ёшларнинг намойиши»ни ўтказишга халақит қилинганлиги хусусидаги норозилик петицияси экан. Ном чиқарган иғвогар Мустафо Жемилевнинг қайинсинглиси Эдие Жемилева одамларга, айниқса, елимдек ёпишиб оларди.

У йиғинни мавжуд қонунга хилоф равишда ўтказмоқчи бўлишганини ҳеч кимга тушунтириб ўтирмади, албатта.

Баъзилар имзо тўпловчилардан ажабланиб, ўзларини четга олишди. Бошқа litbировлар бундай шилқимликни тўхтатишни, байрам кайфиятини бузмасликни талаб қилдилар. Яна бошқа бировлар эса...

Ана шу бошқа бировлар М. Жемилев билан Ф. Аблямитов тез орада «Болалар дунёси» олдидаги тутуруқсиз «спектакль»ни кўп кишини иштирокида «ҳуқуқни ҳимоя қилиш ҳаракати» деб кўрсатдилар. Хўш, кимга кўрсатдилар? Албатта, Ғарбдаги «радиоовозлар»гада!

Бу — экстремистлар ўтган йилнинг охирида ва шу йилнинг бошларида республиканинг бир қанча шаҳарлари ва поселкаларида режалаштирган ва ўтказган кўпдан-кўп иғвогарликларнинг биридир, холос. М. Жемилев билан Ф. Аблямитовнинг йўл-йўриғига биноан, шундай иғвогарликларни ўтказиш учун одамлар билан гавжум жойлар, кўпинча эса қайси миллатга мансублигидан қатъи назар, ҳар бир кишининг қалбига жуда азиз бўлган жойлар — партия ва давлатнинг атоқли арбобларига ўрнатилган ҳайкаллар, Ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги йўлида, интернационал қардошлигимизнинг тантанаси йўлида ҳалок бўлганлар шарафига ўрнатилган обидалар ва ёдгорликлар олдидаги майдонлар танланди. Дам олиш ва байрам кунлари шу жойларга хизмат кўрсатган ва сочлари оқарган кишилар ўша одамларнинг хотирасини эсга олиш учун фарзандлари билан бирга келадилар. Улар баланд овоз билан гапиришдан, ҳар бир одобли киши учун муқаддас бўлган жойлардаги осойишталикни эҳтиётсизлик билан қилинган ҳаракати билан бузишдан қўрқиб тинчликни сақлайдилар. Бунда эса қрим татарларга мансуб экстремист унсурлар: «Йўқолсин репрессия! Йўқолсин милиция!», — деган иғвогарлик шиорларини кўтариб чиқдилар.

Буларнинг ҳаммаси партия ва давлат атоқли арбобларининг, Ватанимиз ҳимоячиларининг хотирасини таҳқирлашдан бошқа нарса эмас.

Машмашани бошловчилар ва иғвогарлар сувни лойқатиб, бошқаларни қўланса кўлмакка итариб юбордилар, ўзлари эса жуфтакни ростлаб қолдилар. Улар кўпинча шундай қиладилар. Лекин улар тиниб-тинчиганлари йўқ. Беқарор кишиларни янги ҳаракатларга ундадилар. Океаннинг нариги ёғидаги ва яқинроқдаги хўра радиоовозларнинг «емиши» тугаб қолган бўлса керак. Масалан, 10 январь куни, уларни: «Кадиров билан Аблаевга озодлик берилсин!», «Сабриени террор қилиш — халқни террор қилишдир!», — деган сохта шиорлар билан «озиқлантирдилар».

Қулоқни қоматга келтирадиган бундай бақириқлар нима ҳақда эканлиги ҳаммага ҳам, ҳатто йўлдан оздирилган қрим татар намояндаларига ҳам равшан бўлмаса керак. Объективликка ва совет қонунларига тўла мувофиқ равишда ўша кимсаларнинг ким эканлигини тушунтириб берамиз.

Решат Аблаев — Андижон областидан, Миновар Кадиров — Тошкентда туғилган, улар совет давлат ва жамоат тузумини бадном қилувчи ғирт ёлғон уйдирмаларни тарқатганликлари ҳамда уларни чет элга, шу жумладан, руҳан ва режаларига кўра М. Жемилевга яқин одам ҳисобланган Фикрет Юртер бошчилик қилаётган «АҚШдаги қрим татарларнинг миллий маркази» деб аталмиш ташкилотга етказганликлари учун Тошкент шаҳар суди томонидан 1986 йил 21 мартда Ўзбекистон ССР жиноят кодексининг 191-моддасига биноан озодликдан маҳрум этилган эдилар. Уларнинг ҳар бири уч йил муддат билан озодликдан маҳрум қилинганлар.

Экстремистларнинг Советларга қарши «миллий марказ» билан шундай бирлашувини гўё оқлаётгандек унинг бошлиғи Фикрет Юртер ўз «маркази»ни СССРда яшовчи қрим татарлар учун ёт ташкилот эмас, деб зўр бериб сафсатабозлик қилмоқда. Лекин у, масалан, Мемет Муединов, айни ўшанинг ўзи, — фашистларнинг гумаштаси Мемет Севдияр ана шу «марказ»дан паноҳ топганлигини қрим татар миллатига мансуб совет намояндаларига маълум қилмаяпти. Олис қирқ биринчи йилда ўша Мемет Муединов гитлерчилар «рейхи» абадий қолишига шу қадар қатъий ишонган эдики, ўзининг сотқинлик турқини яширмаган ҳам эди: «Большевиклар ҳокимияти энди сира қайтиб келмайди. Яширинган большевикларни аниқлаш... ва дарҳол СД (хавфсизлик хизмати) қўлига топшириш йўли билан уларни ит каби қириб ташлаш керак», деганди.

Шу ҳақиқий фашистнинг инсон зотига душманликдан иборат туриш-турмуши гитлерчиларнинг садақалари билангина таъминланиб қолгани йўқ, унинг ўзи ёки у тутиб берган руслар, украинлар, яҳудийларнинг, қолаверса қрим татарларнинг ҳам қийнаб ўлдирилган вакилларининг қони ҳам унинг виждонидадир. Эндиликда у Ф. Юртернинг ҳамда у бошлиқ бўлган ва махсус хизмат маҳкамаларига сотилган «миллий марказ»нинг ҳомийлигида Совет Иттифоқидаги қрим татарларнинг тақдири тўғрисида шу қадар жон куйдириб қолди. Ҳар қандай миллатга мансуб кишиларимизга — ягона совет халқининг ўғил ва қизларига, шу жумладан, қрим татарларга мансуб ҳақиқий ватанпарварларга шу нарса керакми? Ахир, мана шу саволнинг ўзиданоқ ҳар бир софдил совет кишисининг қони қайнаб кетади-ку! Шу боисдан ҳам экстремистлар ўз йиғинларида бундай қалтис саволларни четлаб ўтишади, албатта. Ана шу «раҳбарлар» ғаламислик ва сафсатабозликни кўпроқ хуш кўрадилар.

Ғаламислик эса республикамизда яшаётган кўпчилик қрим татарларнинг жонига тегди. Ҳозир давлат даражасида ҳал этилаётган «масала» теварагидаги ҳеч бир кераксиз машмаша ҳам уларнинг жонига тегди. Сохта «раҳбарлар» учун бу фақат бир сабабга кўра «масала» бўлиб турибди: жўрттага авж олдирилаётган шовқин-сурон бўлмаса, раҳбарлар қуп-қуруқ қолишади-да. Уларнинг қалбида нима бор? Ўз халқи бахт-саодати йўлидаги биронта ҳақиқий иш ҳам, халқ ва жамият олдидаги хизматлар ҳам йўқ — шунчаки қуп-қуруқ жойдан бошқа нарса эмас.

Ана шу яққол кўриниб турган бўшлиқ ҳатто энг яқин кишиларнинг ақлини киритиб қўйишидан чўчиётган бу кимсалар эндиликда бошқа жойлардан келиб, шовқин-сурондан ўз манфаатлари йўлида фойдаланмоқчи бўлаётганларнинг қўллари билан ўзларини зўр фаолият олиб бораётган қилиб кўрсатмоқдалар. Ўша М. Жемилевнинг таклифига биноан Қримдан, Краснодар ўлкасидан, бошқа жойлардан Ўзбекистонга ғаламис чопарлар келмоқда. Иккинчи январь куни Бекобод районидаги Зафар посёлкасида номи чиққан иғвогар Б. Умеровнинг биродари Абинск шаҳридан келган И. Умеров пайдо бўлиб қолди. У республикамиздан ташқарида орттирилган ўзининг иғвогарлик фаолияти «тажрибаси» билан ўртоқлашди. Бошқа чопарлар: Тамань станциясидан А. Жеппаров (унинг Тамандан Қримга уюштирилган ва барбод бўлган «марш-юриши» тўғрисида «Совет Ўзбекистони» газетасида илгари ёзилган эди), Қрим областидан келган, бир вақтлар ўқиш интизомини бузганлиги ва машғулотларда мунтазам қатнашмаганлиги учун Тошкент давлат педагогика институтининг бешинчи курсидан ҳайдалган З. Аметова ҳам унга жўр бўлиб вазиятни кескинлаштирдилар.

Ғаламислардан бири — юқорида келтирилган «шиор»дан жой олган Сабрие — Тошкентда қрим татар тилида нашр этилаётган «Йилдиз» журналининг ходими С. Сеутовадир. У ўз моҳиятига кўра, жамоатчиликнинг ўй-фикрларини ифода этиши шарт бўлган журналистлик ролини аллақачон худди ўша Ғарбдаги «овозлар»нинг Советларга қарши шарти кетиб парти қолган пропаганда тегирмонига лойқа сув қуйишдан иборат шубҳали ишга алмаштирган. Унинг ўша М. Жемилев билан биргаликда чет эл матбуоти вакиллари билан алоқалари тўғрисида газетхонлар бизнинг газеталаримиздан, Марказий телевидение кўрсатувларидан билишади.

Лекин ботқоқ тобора тортиб кетмоқда, зотан Сабриенинг яна бир «топқирлиги» бунинг яққол далилидир.

Ўтган йилнинг декабрида С. Сеутова билан Ф. Аблямитов жамиятга зид унсурларнинг йиғинларида қатнашиш учун Москвага жўнаб кетишди. Уларни Москвадан чиқариб юбордилар. С. Сеутова Тошкентга қайтиб келгач, Москвада мени қўполлик билан машинага ўтқазишди, энди менинг кўнглим айниб, қайт қиладиган бўлиб қолдим, деб ғирт ёлғон гапларни тарқатди. У Москвада ҳам шундай шикоят билан медикларга мурожаат қилган эдим, деди.

Ҳақиқатан ҳам бизнинг текширувимиздан тасдиқланди: у Москвада ҳам, Тошкентда ҳам врачларга мурожаат қилган экан. Аммо уларнинг биронтаси ҳам (Н. Бубнов, А. Казаков, А. Пиралиев, Р. Ғаниев) кўнгил айниш ва қайт қилишни келтириб чиқариши мумкин бўлган лат ейиш изларини топа олмадилар.

Бироқ С. Сеутова ўз гапида туриб олиб, республика ихтисослаштирилган нейрохирургия марказида консультацияда бўлишга эришди. Шу марказнинг раҳбари медицина фанлари доктори, профессор М. Қориев бизга қуйидагиларни тушунтириб берди:

— С. Сеутовани ихтисослаштирилган тарзда даволаш учун электрофизиологик, офтальмоневрологик, отоневрологик ва бошқа клиник текширишлар ўтказилди. Бу текширишларда бош суяги — мия жароҳатланмаган ва умуман бош суяги ва мияда бирор ўзгариш йўқ, деган хулоса чиқарилди. Сўнгра мен уни кўздан кечириб, бош суяги — мияга жароҳат етган, деган гапни батамом рад қилдим.

Экстремистлар бу гаплардан қониқишмади, албатта. Ҳар қандай қилиб бўлса ҳам сохта диагноз қўйилишига эришиш истаги С. Сеутовани Ўзбекистон адабиёт фонди поликлиникасига олиб келди. Бироқ бу ерда ҳам врачларнинг хулосасига кўра, патология аниқланмади. Ўшанда унга ҳамроҳлик қилган Ф. Аблямитов Сеутовани неврология бўлимига ётқизилишини қатъиян талаб қилди. У ТошМИнинг 1-клиникасига юборилди. Клиникада у яна боши оғриб айланаётганлигини, кўнгли айниб, ҳолсизланаётганлигини айтиб, ўзини бош суяги жароҳатланган қилиб кўрсатди. Профессор Н. М. Мажидов бошчилигида ўтказилган тўла клиник текширув ва шундан кейинги консилиум бош мия жароҳатланмаганлигини ва ўзгаришлар йўқлигини аниқлади.

С. Сеутованинг ТошМИ 1-клиникасида бўлишига бирмунча батафсилроқ тўхталиб ўтиш зарур. Бу ерда бир савол туғилади. У ҳолсизланиб боши айланаётганлигидан шикоят қила туриб, бошқа корпусга — эндокринология бўлимига, унинг айтишича, қариндоши... Решат Жемилев ётган бўлимга қатнаганлиги кишини ҳайратга солади, Решат Жемилев ўша, экстремист раҳбарлардандир.

Улар ўртасида ҳеч қандай қариндошлик йўқлиги бизга бутунлай аён бўлди. Айтиш мумкинки, улар ўртасида зарарли, қаҳр-ғазаб руҳидаги «қариндошлик» бор. Р. Жемилев ҳам ўз «қариндоши»нинг олдига кириб-чиқиб турган. Бундай ўзаро кўришишларда ҳар гал С. Сеутова қўшимча текширувлар ўтказилишини талаб қилиб, янги-янги даъволарни ўртага қўйганлиги эътиборни тортади.

Ғоят нуфузли консилиумдан кейин унга касалхонадан кетишга рухсат берилишини айтишганида, у яна ҳийла найранг ишлата бошлади: гўё касалхонадан чиқиши тўғрисида уйдагилар хабардор қилинмаганлигини, кийим-кечаклари бу ерда эмаслигини баҳона қилди, хуллас, ҳар қандай йўллар билан касалхонадан кетишни кечиктирди. Ҳамма нарса жой-жойида бўлганидан кейин даволовчи врач Галина Леонидовна Кумарина унга шундай деди:

— Хоҳласангиз, менинг ўзим сизни уйингизга олиб бориб қўяман. Сизда ҳеч қандай жароҳат йўқ.

Врачнинг бу гапларига жавобан Сеутова қатъиян: «Йўқ!» — деди ва врачларни «орадан икки кун ўтгач, мен тўғримда «Би-би-си» маълум қилади», деб қўрқитмоқчи бўлди.

Сабриенинг бутун ўтмиш «тажрибаси» назарда тутиладиган бўлса шундай бўлиши мумкин.

Эртасигаёқ С. Сеутова бош врачнинг икки нафар ўринбосари ҳамроҳлигида ниҳоят уйига жўнаб кетди.

Эҳтимол, Сабриеда вақти-вақти билан шундай ҳасталик такрорланиб турса керак. Аммо у жамоатчилик фикрини жон-жаҳди билан чалғитишни истайди. Бироқ буюк «жабрдийда» ва «террор қурбони» ҳатто «халқ террор қилинмоқда» деган бемаъни шиор ниқоби остида ҳам ўз мақсадига эриша олмаяпти. Халқ эса бундай «террор»дан бехабардир. Қрим татарларнинг вакиллари кўп миллатли Советлар оиласида янги истиқболни бунёд этиб, бутун мамлакат билан биргаликда революцион ўзгартишлар йўлидан бориб, ўзига эрк берган экстремистлар давлатга ва унинг ҳуқуқини муҳофаза қилувчи органлар тўғрисида айтаётган бемаъни фикрларни хаёлларига ҳам келтирмайдилар.

Мана шу барча машмашалар нима учун зарур бўлиб қолди? Бу — энг аввало, мамлакатимизда демократиялаш ва ошкоралик авж олдирилаётган вазиятда борган сари ўз эҳтиёжини қондира олмаётган чет эллардаги радиостанциялар учун зарурдир. Сунъий равишда чиқарилаётган «қаҳр-ғазаб шов-шуви» мамлакатда жамоат тартибини сақлаш юзасидан амалга оширилаётган табиий ва қонуний чораларни «СССРда эркинликнинг камситилиши» деб кўрсатишга уринаётган мафкуравий муҳолифларимизга зарурдир.

Бу М. Жемилевнинг яқин дўсти, чет элларда нашр этилган ва Советларга қарши қаратилган «Жазо медицинаси» китобининг муаллифи А. Подрабинекка зарурдир. Бу «врач» фақат унинг ўзига маълум бўлган «ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари томонидан ҳуқуқни ҳимоя қилувчилар саломатлигига зарар етказиш фактлари» тўғрисида сохта маълумотлар тайёрлаб, чет элларга юбориб туришга ихтисослашган. Тошкент шаҳар судининг М. Жемилевнинг жиноий иши юзасидан 1984 йил 15 февралдаги ҳукмида у 1979 йилда А. Подрабинек билан биргаликда чет элга эшиттириш учун руҳий касалликлар шифохонасида сақланаётган В. Рождествов деган кимсанинг ноҳуш аҳволи тўғрисидаги сохта ахборотни тайёрлашганлиги айтилади.

Сохта хабар аён бўлиб қолди. Аммо М. Жемилев билан А. Подрабинекнинг дўстлиги сохта хабарларни тарқатувчиларга катта даромад келтирганлиги учун ҳам давом этди. Ўтган йилнинг 15 мартида «Советская Россия» газетаси «Товламачиларни таъминлаётганлар» мақоласида Советларга қарши бўхтон тарқатаётган ана шу икки кимса ўртасидаги «дўстлик» нимадан иборат эканини қисман очиб берди. Мақолада А. Подрабинек Ғарбга ҳар хил уйдирма ва бўхтонлар юбориб турганлиги учун чет эллардаги Советларга қарши «фонд»дан ой сайин 250—300 сўмдан пул олиб турганлиги тўғрисида В. Кувакин айтган гаплар келтирилган. М. Жемилевга эса «ҳаққоний меҳнатлари учун чет элдан «Союзвнешторг» орқали унинг акаси Асаннинг номига енгил автомобиль юбордилар. Эсингизда бўлса, ана шу Асаннинг хотини Янги йил арафасида «Болалар дунёси» магазини олдида ҳаммадан кўра кўпроқ жазавага тушган эди.

Қрим татарлар орасидан чиққан экстремистлар ўтмиш йилларидан мерос бўлиб қолган ва бугунги кунда ҳар томонлама ҳал этилаётган мураккаб проблема теварагида сунъий равишда жазавани авж олдириб, соғлом фикр ва иш фойдасига хилоф равишда ёшлар онгини миллатчилик заҳари билан қасддан заҳарламоқдалар, ўзларини ошкоралик ва демократиялаш сиёсатига содиқ қилиб кўрсатмоқдалар. Юқорида баён этилган барча ҳолатларни қандай қилиб уларнинг бу даъволари билан боғлаш мумкин? Чет элларда Ватанимиз тўғрисида зўр хафсала билан тўқиб чиқарилаётган уйдирма-бўхтонлар оддий кишиларга, шу жумладан, қрим татар аҳолисига даркорми?

Ҳеч даркор эмас! Оддий қрим татарлар, айниқса, кекса авлодларнинг вакиллари, ҳурмат-эҳтиромга сазовор кишилар экстремистлар ва олчоқларнинг иғвогарлик хатти-ҳаракатларини қораладилар. Улар М. Жемилев ва унга ўхшаш «раҳбарлар» қаёққа бошлаётганлигини англаган ҳолда ўз хат-хабарларидан бирида хавотирланиб, шундай савол берадилар:

«Марксизмнинг ашаддий душмани бўлган М. Жемилев қайси давлат таркибида ва қандай сиёсий тузумдаги автономияни ташкил этишни ўйламоқда?»

Мана шу инсоний таҳликани ҳис этиб кўринг-а! Бунда яна шуни ҳам эсдан чиқармайлик: хавотирланишнинг ўзи кифоя қилмайди. Қримда партизанлар ҳаракатининг ветерани марҳум Бекир Османов 60—70-йилларда М. Жемилев ва унинг шерикларининг кўпорувчилик мақсадларида, Ғарбдаги махсус хизмат маҳкамалари ҳамда океан ортидаги ҳар хил ҳомийларнинг манфаатлари йўлида «қрим татарларнинг миллий масаласи» деб аталмиш масаладан фойдаланиш йўлидаги уринишларига қақшатқич зарба берган эди.

Хавотирланишнинг ўзи камлик қилади. Ҳар бир киши аниқ позицияни эгаллаши керак: қуйидаги коллектив мактубда ифодаланган аниқ-пухта позицияни эгаллаши керак:

«Ҳурматли редакция! Жиззах область Ғаллаорол районидаги уруш ва меҳнат ветеранлари кенгаши ушбу мактубни босиб чиқаришингизни илтимос қилади. Биз долзарб масалаларни тор доирада эмас, балки ўзимиз билан ягона оилада яшаётган руслар, ўзбеклар, бошқа миллатларнинг вакиллари билан биргаликда ҳал этиш зарур, деб ҳисоблаймиз. Шундай қилинса, виждонан, адолатли бўлади. Экстремист иғвогарларни эса жавобгарликка тортиш керак. Уруш ва меҳнат ветеранлари кенгашининг аъзолари — Р. А. Абдуазизов, С. И. Багаутдинов, Т. И. Гусева,».

Ҳар биримиз буни тушуниб етайлик. Ҳар биримиз шу йўлда ҳаракат қилайлик.

Совет халқларининг «ҳақиқатпарастлар» доғ тушира олмайдиган буюк дўстлиги йўлида шундай қилайлик.

Н. ПЕТРОВ.

Спорт

⊙ ГАЛЛИО. Чанғида трамплиндан сакровчи австриялик Эрнст Веттори Италиянинг шу шаҳрида ўтказилган Жаҳон кубоги учун мусобақанинг навбатдаги босқичида ғолиб чиқди. У 70 метрлик трамплиндан сакрашдаги икки уринишида 93,5 метр натижага эришди. Веттори жами 218,2 очко тўплади. Югославиялик Примож Уллга (214,3) иккинчи, чехословакиялик Иржи Парма (214,1) учинчи ўринларни эгаллашди.

⊙ ОРМСБИ (Англия). Стол тенниси бўйича Европа—Осиё халқаро мусобақасининг финалида швециялик Ян-Уве Вальдер Жанубий кореялик спортчи Ю Нам Куни 21:18, 17:21, 21:9 ҳисобида енгди. Хотин-қизлар мусобақасида КХДРлик теннисчи Ли Бун Хуга тенг келадигани топилмади. У финалда ХХР вакили Дай Лилини 21:15, 21:17 ҳисобида мағлубиятга учратди.

⊙ ЛЕ БРАССО. Швейцариянинг ана шу курорт жойида иккикураш бўйича Жаҳон кубоги учун мусобақа босқичи ўтказилди. Норвегиялик Тронд Арне Бредесен 412,38 очко тўплаб, энг яхши натижага эришди. У трамплиндан сакрашда иккинчи ва 15 километрга югуришда 12-ўринларни олди.

⊙ Киевнинг «Спартак» командаси гандболчи қизлари жавоб ўйинида Руминиянинг «Штиинца» командасини Бакэу шаҳрида 27:23 (10:12) ҳисобида мағлубиятга учратиб, Европа чемпионлари кубоги учун курашни чорак финалда давом эттириш ҳуқуқини қўлга киритдилар.

Киевлик қизлар ўз майдонларида ўтказилган биринчи ўйинда ҳам 26:24 ҳисобида муваффақият қозонишганди.

Чорак финал беллашувларда Совет командаларидан ҳозир кубок эгалари кубоги ва халқаро гандбол федерацияси мусобақаларида қатнашаётган «Кубань» (Краснодар) ва «Эгле» (Вильнюс) командалари ҳам ўйнайди.

(ТАСС мухбирлари).

Редактор
Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

БАХТЛИ ОНЛАР ЯҚИНЛАШМОҚДА...

Келин ва куёв бутун умр эсда сақлаб қоладиган никоҳ куни яқинлашмоқда. Никоҳ гувоҳномасининг тантанали топширилиши, қариндош-уруғлар ва ёр-биродарларнинг табриги, қувноқ тўй маросими ўчмас хотира бўлиб қолади.

Ҳозир эса келин ва куёв, уларнинг қариндош-уруғларини қувончли ташвишлар кутмоқда. Чунки ана шу тантанали кун учун барча зарур нарсаларни харид қилишга улгуриш лозим.

ҚЕЛИН-КУЁВЛАРНИ 8-«БАХТ» (Олмазор массиви, 6-7-уй) ВА 16-«СОВҒАЛАР» (Луначарский шоссеси, 123-уй) МАГАЗИНЛАРИ КУТМОҚДА.

Бу ерда Сиз газламалар, тўй либослари, эркаклар костюмлари, кўйлаги, аёлларнинг ички кўйлаклари, никоҳ узукларини (8-магазинда), **пойабзал, сумкалар, биллур, чинни буюмлар, гиламлар, атирупа, тўр, устки кийимларни харид қилишингиз мумкин.**

«ТОШКЕНТ» САВДО ФИРМАСИ (телефон 24-25-96).

ЙИЛ БЎЙИ ШИРИН ШАРБАТЛАР

ШАРБАТЛАР—САЛОМАТЛИК МАНБАИ

Шарбатлар таркибида тармеваларнинг мазаси ва муаттар ҳиди ҳамда инсон организми учун зарур бўлган барча витаминлар жамулжамдир.

Ҳар куни бир стакан шарбат ичишни одат қилсангиз, қишда ҳам, эрта баҳорда ҳам организмнинг витаминга бўлган эҳтиёжини мутлақо ҳис қилмайсиз.

Агар фарзандларингизни ҳам шунга одатлантирсангиз, уларнинг турли касалликларга чалиниши кескин камаяди.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН АГЕНТЛИГИ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕБЕЛЬ ВА ЁҒОЧНИ ҚАЙТА ИШЛАШ САНОАТИ МИНИСТРЛИГИ

«ЭНГ ЯХШИ БАДИИЙ-КОНСТРУКТОРЛИК ТЕРМАЛАРИ ВА МЕБЕЛЬ БУЮМЛАРИ УЧУН»

РЕСПУБЛИКА КОНКУРСИНИ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

КОНКУРС 1988 ЙИЛ 1 ИЮЛГА ҚАДАР ЎТКАЗИЛАДИ.

Конкурсда қайси идорага тегишлилигидан қатъий назар бирлашмалар, корхоналар, илмий-текшириш, конструкторлик, лойиҳа ва лойиҳа-тадқиқот ташкилотлари ҳамда олий ва ўрта махсус ўқув юртларининг коллективлари, шунингдек барча хоҳловчилар қатнашишлари мумкин.

Конкурсга корпусли, юмшоқ, панжарали ва болалар мебели термалари, шу буюмларнинг якка вариантларига доир ечимларнинг лойиҳалари қабул қилинади.

Энг яхши лойиҳалар республика мебель корхоналарида ишлаб чиқаришга жорий этиш учун тавсия этилади.

КОНКУРСГА БАДИИЙ-КОНСТРУКТОРЛИК ЛОЙИҲАЛАРИ — 1988 ЙИЛ 15 МАЙГАЧА ТАҚДИМ ЭТИЛАДИ.

Конкурс натижалари 1988 йил 1 июлда эълон қилинади.

Энг яхши лойиҳалар учун қуйидаги мукофотлар белгиланган:

Мебеллар термаси учун: 1-мукофот — 600 сўм;
2-мукофот — 500 сўм; 3-мукофот — 350 сўм;
алоҳида буюмлар учун: 1-мукофот —300 сўм;
2-мукофот — 200 сўм; 3-мукофот — 100 сўм.

Бадиий-конструкторлик лойиҳалари (намуналар) **қуйидаги адресда жойлашган «Узбекпроектмебель» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасига юборилиши лозим:** 700064, Тошкент шаҳри, Педагогика кўчаси, 75/5-уй. Телефон 55-22-89.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 21/I да **Майсаранинг иши**, 22/I да **Раймонда**.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 21/I да **Аризасига кўра**, 22/I да **Бахтли гадолар**.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 21/I да **Узилган торлар**, 22/I да **Тошболта ошиқ**.

Кино

21 ЯНВАРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «ФЛЕЙТА УЧУН УНУТИЛГАН КУЙ» (катта зал, 16, 18.30, 20.45, кичик зал, 17, 19.30).

Чайка — «ФЛЕЙТА УЧУН УНУТИЛГАН КУЙ» (16, 18.30, 21.00).

Восток — «СЕВГИ ИЗҲОРИ» (жуфт соатларда ва 21.30 да).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «ТИМСОҲ ДАНДИ» (жуфт соатларда ва 19.30, 21.00).

Ўзбекистон ССР 25 йиллиги —«АКСЕЛЕРАТ ҚИЗ» (тоқ соатларда).

Лисунов номли —«ЎНГ ҚИРҒОҚ, ЧАП ҚИРҒОҚ» (тоқ соатларда).

Тинчлик — «ВИЖДОН АЗОБИ» (тоқ соатларда ва 20.30 да).

Қозоғистон—«ФЛЕЙТА УЧУН УНУТИЛГАН КУЙ» (17, 18, 20.00).

Москва — «ЕТТИ САМУРАЙ» (16, 18.30, 21.00).

Нукус — «АРТИСТ» (16, 18.30, 20.45).

Ватан — «ФЛЕЙТА УЧУН УНУТИЛГАН КУЙ» (16, 18.30, 21.00).

22 ЯНВАРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «ФЛЕЙТА УЧУН УНУТИЛГАН КУЙ» (катта зал, 11, 13.30, 16, 18.30, 20.45; кичик зал, 12, 14.30, 17, 19.30).

Чайка — «ФЛЕЙТА УЧУН УНУТИЛГАН КУЙ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Восток — «ҲАММА ҚАМОҚҚА ОЛИНСИН» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «ТИМСОҲ ДАНДИ» (жуфт соатларда ва 19.30, 21.00 да).

Ўзбекистон ССР 25 йиллиги — «ЧАККИГА ДАККИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Лисунов номли— «ЎНГ ҚИРҒОҚ, ЧАП ҚИРҒОҚ» (тоқ соатларда).

Тинчлик — «ҚОРА КЎЗОЙНАК» (тоқ соатларда, ва 20.30 да).

Қозоғистон — «ФЛЕЙТА УЧУН УНУТИЛГАН КУЙ» (12, 14, 15, 17, 18, 20.00).

Москва — «ЕТТИ САМУРАЙ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Нукус —«АРТИСТ» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45).

Ватан — «ФЛЕЙТА УЧУН УНУТИЛГАН КУЙ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг
2-ТРАМВАЙ ДЕПОСИ
трамвай ҳайдовчиларини тайёрлайдиган курсларга
НАВБАТДАГИ ҚАБУЛ ЎТКАЗАДИ

Машғулотлар ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда олиб борилади.

Ўқиш муддати — 5 ой, 70 сўм стипендия берилади.

Ўқишга қабул қилинганлар формали кийим-бош (50 процент қиймати), трамвай-троллейбусларда бепул қатнаш ҳуқуқи билан, ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Акмал Икромов райони, 26-квартал, 57-уй (4, 9, 17-трамвайлар; 70, 50, 78, 87-автобусларнинг «26-квартал» бекати). Телефон 76-53-04.

«Ўзбекистон» паррандачилик фабрикасининг «Птица» фирмали магазинининг йўқолган

БУРЧАКЛИ ШТАМПИ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети аппаратининг партия ва касаба союз ташкилотлари шаҳар партия комитетининг масъул ходими Ж. У. Исломовга отаси

Умар ИСЛОМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

ТОШКЕНТ оқшоми
Газета ўзбек ва рус тилларида мустақил бир йилда 300 марта чиқади.

«Тошкент оқшоми»
(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ:
700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва пропаганда — 32-54-19; совет қурилиши ва халқ контроли — 32-54-34; саноат, транспорт ва алоқа — 33-08-74, 32-57-84; шаҳар хўжалиги, савдо ва маиший хизмат — 32-55-39, капитал қурилиш — 32-58-85; фан ва ўқув юртлари — 32-53-10; физкультура ва спорт, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси — 32-55-32; маданият — 32-53-83; ахборот — 33-28-95; хатлар ва оммавий ишлар —33-29-70; иллюстрация — 32-55-37; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Р — 10539. Якшанбадан ташқари ҳар куни чиқади. Ички саҳифаларга 18.00 да қўл қўйилган. [График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим.] А. 2028. Тиражи — 100.191. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.